Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0254

2025 m. JT klimato kaitos konferencija Belene (Brazilija) (COP30)

2025 m. spalio 23 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2025 m. JT klimato kaitos konferencijos Belene (Brazilija) (COP30) (2025/2666(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir į jos Kioto protokolą,

– atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. per 21-ąją UNFCCC šalių konferenciją (COP21) Paryžiuje priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),

– atsižvelgdamas į 29-ąją UNFCCC šalių konferenciją (COP29), 19-ąją šalių konferenciją, kuri yra Kioto protokolo šalių susitikimas (CMP19), šeštąją šalių konferencijos, kuri yra Paryžiaus susitarimo šalių susitikimas, sesiją (CMA6) ir 2021 m. lapkričio 13 d. Glazge vykusioje 26-ojoje UNFCCC šalių konferencijoje (COP26) priimtą Glazgo klimato paktą,

– atsižvelgdamas į 27-ojoje UNFCCC šalių konferencijoje (COP27) pasiektą susitarimą sukurti specialų nuostolių ir žalos fondą, 28-ojoje UNFCCC šalių konferencijoje (COP28) įsteigtą pereinamojo laikotarpio komitetą, siekiant įgyvendinti naujas nuostolių ir žalos atlyginimo finansavimo priemones, ir į Santjago nuostolių ir žalos tinklą,

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl 2024 metų Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijos Baku (Azerbaidžanas) (COP29)[1],

– atsižvelgdamas į COP29 pasiektą susitarimą dėl naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita finansavimo tikslo ir tikslą iki 2035 m. tris kartus padidinti besivystančioms šalims

[1] OL C, C/2025/808, 2025 2 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/808/oj.

skiriamą finansavimą iki 300 mlrd. JAV dolerių per metus ir užtikrinti visų subjektų pastangas bendradarbiauti siekiant iki 2035 m. padidinti viešųjų ir privačiųjų šaltinių finansavimą besivystančioms šalims iki 1,3 trln. JAV dolerių per metus,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus,

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. liepos 9 d. rezoliuciją dėl darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimo ir vykdymo rengiantis 2025 m. aukšto lygio politiniam forumui[2],

– atsižvelgdamas į 2018 m. Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiąją ataskaitą dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, poveikio, į jos specialiąją ataskaitą dėl klimato kaitos ir žemės, į specialiąją ataskaitą dėl vandenynų ir kriosferos keičiantis klimatui ir į šeštąją vertinimo ataskaitą (AR6),

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 28 d. UNFCCC apibendrinamąją ataskaitą dėl nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų pagal Paryžiaus susitarimą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 19 d. Pasaulinės meteorologijos organizacijos (WMO) ataskaitą dėl pasaulio klimato padėties 2024 m.,

– atsižvelgdamas į 2025 m. balandžio 15 d. „Copernicus“ klimato kaitos paslaugos ir WMO parengtą ataskaitą dėl 2024 m. Europos klimato būklės,

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 24 d. paskelbtą 2024 m. Jungtinių Tautų aplinkos programos (UNEP) ataskaitą dėl atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje,

– atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatą „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“ (COM(2025)0085),

– atsižvelgdamas į ES teisės aktus, kuriais ES tikslai iki 2030 m. grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, ir iki 2050 m. pasiekti privalomą ES poveikio klimatui neutralumo tikslą („Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinys“) įgyvendinami konkrečiomis įvairių sektorių politikos priemonėmis,

– atsižvelgdamas į 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir

---

[2] Priimti tekstai, P10_TA(2025)0159.

Tarybos sprendimą (ES) 2022/591 dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2030 m.[3], taip pat Europos aplinkos agentūros pažangos siekiant 8-osios aplinkosaugos veiksmų programos (AVP) tikslų 2025 m. vasario 20 d. stebėsenos ataskaitą ir Komisijos 2024 m. kovo 13 d. atliktą 8-osios AVP laikotarpio vidurio peržiūrą (COM(2024)0123),

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 28 d. rezoliuciją dėl kritinės klimato ir aplinkos padėties[4],

– atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 6 d. Komisijos komunikatą „Mūsų ateities užtikrinimas. Europos 2040 m. klimato srities tikslas ir siekis iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą kuriant tvarią, teisingą ir klestinčią visuomenę“ (COM(2024)0063),

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 12 d. Komisijos komunikatą „Su klimatu susijusios rizikos valdymas. Saugoti žmones ir gerovę“ (COM(2024)0091),

– atsižvelgdamas į 2025 m. gegužės 27 d. Komisijos komunikatą „Galutinių atnaujintų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų vertinimas ES mastu Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų įgyvendinimas“ (COM(2025)0274),

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 11 d. Europos aplinkos agentūros ataskaitą „Europos klimato rizikos vertinimas“,

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 15 d. Europos mokslinės patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais ataskaitą „Mokslinės rekomendacijos dėl ES masto 2040 m. klimato tikslo ir 2030–2050 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžeto nustatymo“,

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 2 d. Europos mokslo patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais ataskaitą „Mokslinės rekomendacijos dėl Europos klimato teisės akto keitimo – klimato srities tikslų nustatymas siekiant sustiprinti ES strateginius prioritetus“ (angl. *Scientific advice for amending the European Climate Law - Setting climate goals to strengthen EU strategic priorities*),

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 28 d. bendrą Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą „Naujas požiūris į klimato ir saugumo sąsają. Klimato kaitos ir aplinkos būklės poveikio taikai, saugumui ir gynybai mažinimas“ (JOIN(2023)0019) ir į 2025 m. vasario 17 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą tarnybų darbinį dokumentą „Bendro komunikato „Naujas požiūris į klimato ir saugumo sąsają“ įgyvendinimo pažangos

---

3 OL L 114, 2022 4 12, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

4 OL C 232, 2021 6 16, p. 28.

ataskaita“ (SWD(2025)0049),

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo mėn. priimtą Pasaulinę cheminių medžiagų sistemą, kuria siekiama apsaugoti planetą nuo cheminių medžiagų ir atliekų poveikio, patvirtintą 5-ojoje tarptautinėje konferencijoje cheminių medžiagų valdymo klausimais, kurią organizavo UNEP,

– atsižvelgdamas į Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, priimtą 15-ajame JT biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijos susitikime (BĮK COP15) 2022 m. gruodžio mėn., ir į 16-ojoje JT biologinės įvairovės konvencijos šalių konferenciją (BĮK COP16), kuri baigėsi 2025 m. vasario mėn.,

– atsižvelgdamas į susitarimą pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo (BBNJ susitarimą dėl Atvirųjų jūrų sutarties), priimtą 2023 m. birželio 19 d.,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1991 dėl gamtos atkūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/869[5] (Gamtos atkūrimo teisės aktas),

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 10 d. poziciją dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl dirvožemio stebėsenos ir atsparumo[6],

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/3012, kuriuo sukuriama Sąjungos ilgalaikio anglies dioksido absorbavimo, anglies kaupimo ūkininkavimo ir anglies saugojimo produktuose sertifikavimo sistema[7],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942[8],

– atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 12 d. JT Žmogaus teisių tarybos rezoliuciją „Žmogaus teisės ir klimato kaita“ (A/HRC/RES/41/21),

– atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 4 d. deklaraciją dėl sąlygų teisingai pertvarkai vykdyti tarptautiniu mastu sudarymo, priimtą per

---

5 OL L, 2024/1991, 2024 7 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.

6 Priimti tekstai, P9_TA(2024)0204.

7 OL L, 2024/3012, 2024 12 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3012/oj.

8 OL L, 2024/1787, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.

COP26,

– atsižvelgdamas į 2025 m. spalio 10 d. Tarybos išvadas dėl kovos su klimato kaita finansavimo rengiantis Belene vyksiančiai 30-ajai UNFCCC šalių konferencijai (COP30),

– atsižvelgdamas į Komisijai ir Tarybai pateiktus klausimus dėl 2025 m. JT klimato kaitos konferencijos, kuri vyks Belene (Brazilija) (COP30) (O-000028/2025 – B10-0011/2025 ir O-000029/2025 – B10-0012/2025),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnio 5 dalį ir 136 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į Aplinkos, klimato ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi jis paskelbė kritinę klimato ir aplinkos padėtį ir įsipareigojo skubiai kovoti su šia grėsme ir ją suvaldyti; kadangi naujausi moksliniai tyrimai[9] rodo, kad žmogaus veiklos sukeltas visuotinis atšilimas ir jūros lygio kilimas vyksta dar sparčiau, nei buvo tikėtasi anksčiau;

B. kadangi 2016 m. lapkričio 4 d. įsigaliojo Paryžiaus susitarimas; kadangi 2025 m. minimos 10-osios Paryžiaus susitarimo priėmimo metinės;

C. kadangi, remiantis UNEP 2024 m. ataskaita dėl atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje[10], visapusiškai įgyvendinus besąlygiškus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, nustatytus pagal Paryžiaus susitarimą iki 2030 m., pasaulyje būtų sudarytos sąlygos šį šimtmetį apriboti temperatūros kilimą iki 2,8 °C, o visapusiškai įgyvendinus sąlyginius nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ši temperatūros padidėjimas būtų sumažintas iki 2,6 °C;

D. kadangi 2024 m. nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų apibendrinamojoje ataskaitoje[11] teigiama, kad prognozuojama, jog bendras pasaulinis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis 2030 m. bus 2,6 proc. mažesnis už 2019 m. lygį; kadangi IPCC daro išvadą, kad pagal scenarijus, kuriais siekiama apriboti atšilimą iki 1,5 °C, ne vėliau kaip 2030 m.

---

9 Forster, P. M., Smith, C., Walsh, T., Lamb, W. F., Lamboll, R. ir kt., „Indicators of Global Climate Change 2024: annual update of key indicators of the state of the climate system and human influence“, *Earth System Science Data*, 17 t., Nr. 6, 2025 m. birželio 19 d.

10 Jungtinių Tautų aplinkos programa, „2024 m. ataskaita dėl atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje“, 2024 m. spalio 24 d.

11 UNFCCC sekretoriatas, „2024 m. nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų apibendrinamoji ataskaita“, 2024 m. spalio 28 d.

išmetamas ŠESD kiekis turi būti 43 proc. mažesnis už 2019 m. lygį;

E. kadangi ES turėtų ir toliau pirmauti tarptautinėse derybose dėl klimato kaitos; kadangi norint pasiekti pasaulinius klimato kaitos tikslus reikia bendrų visų šalių pastangų; kadangi sumažinti vien tik ES priklausomybės nuo iškastinio kuro nepakaks; kadangi Jungtinėse Amerikos Valstijose išmetama 23,8 proc. viso pasaulyje išmetamo CO_2 kiekio, ES valstybėse narėse išmetama 16,5 proc., Kinijoje – 15 proc., Rusijoje – 6,7 proc. ir Jungtinėje Karalystėje – 4,4 proc.; kadangi ES šiuo metu yra ketvirta pasaulyje pagal metinį išmetamą CO_2 kiekį, kuris sudaro apie 6 proc. viso pasaulyje išmetamo CO_2 kiekio, po Kinijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir Indijos; kadangi ES gyvena 5,7 proc. pasaulio gyventojų ir sukuriama 14,7 proc. pasaulio BVP[12];

F. kadangi siekiant apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5°C, po 2050 m. reikia pasiekti grynąjį neigiamą išmetamųjų teršalų kiekį;

G. kadangi dauguma klimato kaitos švelninimo veiksmų, nurodytų 2023 m. paskelbtoje IPCC 6-ojoje vertinimo ataskaitoje, apima anglies dioksido surinkimą ir saugojimą bei anglies dioksido absorbavimą;

H. kadangi Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija (IPCC) apskaičiavo, kad pasaulinis anglies dioksido biudžetas, kuriuo būtų galima 67 proc. sumažinti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C, nuo 2020 m. yra maždaug 400 gigatonų CO_2[13]; kadangi, atsižvelgiant į dabartinį pasaulinį išmetamųjų teršalų kiekį, manoma, kad šis pasaulinis anglies dioksido biudžetas bus išnaudotas iki 2030 m.;

I. kadangi dėl metano pasaulio temperatūra pakilo apie 30 proc. po pramonės revoliucijos; kadangi ES COP26 kartu su kitomis šalimis paskelbė Pasaulinį įsipareigojimą dėl metano (angl. *Global Methane Pledge*, GMP), kuriuo siekiama iki 2030 m. išmetamą metano kiekį sumažinti 30 proc., palyginti su 2020 m. lygiu; kadangi 2025m. gegužės mėn. paskelbtoje Tarptautinės energetikos agentūros 2025 m. pasaulyje išmetamo metano stebėsenos ataskaitoje nurodoma, kad išmetamo metano kiekis vis dar didėja ir kad pasaulinio įsipareigojimo dėl metano įgyvendinimas yra menkas;

J. kadangi IPCC išvadose teigiama, kad per pastaruosius šešis dešimtmečius sausumos ir vandenynų absorbentai absorbavo

---

12 Eurostatas, „Pagrindiniai duomenys apie ES pasaulyje. 2025 m. leidimas“, 2025 m.

13 IPCC, „Santrauka politikos formuotojams“, „Klimato kaita 2021 m.: pagrindimas gamtos mokslu“ (angl. *Climate Change 2021: The Physical Science Basis*). I darbo grupės indėlis į Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos šeštąją vertinimo ataskaitą, 2021 m.

56 proc. žmogaus išmetamo CO_2 kiekio[14];

K. kadangi, kaip išanalizavo Stokholmo atsparumo centras, šešios iš devynių planetos išgalių yra viršytos[15], įskaitant planetos išgales klimato srityje;

L. kadangi UNEP tarpusavyje susijusias ekstremalias aplinkosaugos problemas, susijusias su klimato kaita, tarša ir biologinės įvairovės nykimu, apibūdina kaip „trejopą planetos krizę“, atsižvelgiant į tai, kad klimato kaita didina biologinės įvairovės nykimą, tarša spartina ir klimato kaitą, ir ekosistemų žlugimą, o biologinės įvairovės nykimas silpnina atsparumą klimato kaitai;

M. kadangi biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga, išsaugojimas ir atkūrimas, be kita ko, dedant daugiau pastangų sustabdyti ir pakeisti miškų naikinimą ir nykimą, yra būtini veiksmai siekiant Paryžiaus susitarime nustatyto temperatūros tikslo;

N. kadangi Kunmingo ir Monrealio pasaulinėje biologinės įvairovės strategijoje numatytos konkrečios priemonės, kuriomis siekiama sustabdyti ir pakeisti gamtos nykimą, įskaitant tikslus iki 2030 m. atkurti 30 proc. visų nualintų ekosistemų ir tikslą išsaugoti 30 proc. žemės, vandenų ir jūrų;

O. kadangi 2024 m. buvo karščiausi istorijoje užregistruoti metai ir pasaulio temperatūra pirmąjį kartą viršijo 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu; kadangi 2025 m. pirmojo pusmečio programos „Copernicus“ duomenys rodo vieną iš aukščiausių temperatūrų, o karštesnis buvo tik 2024 m. gegužės mėn.[16]; kadangi visi iš pastarųjų dešimties metų taip pat yra vieni iš dešimties karščiausių rekordinių metų; kadangi Europa yra sparčiausiai šylantis žemynas pasaulyje, kuris, remiantis „Copernicus“ duomenimis, nuo devintojo dešimtmečio šyla maždaug dvigubai sparčiau nei rodo pasaulinis vidurkis[17];

P. kadangi JT Generalinė Asamblėja pripažino teisę turėti švarią, sveiką ir tvarią aplinką kaip visuotinę žmogaus teisę[18], o Europos Sąjungos

---

14 IPCC, „Skyriai“ leidinyje „Klimato kaita 2023 m.: apibendrinamoji ataskaita: I, II ir III darbo grupių indėlis į Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos šeštąją vertinimo ataskaitą“, 2023 m.

15 Richardson, K., Steffen, W., Lucht, W., Bendtsen, J., Cornell, S. ir kt., „Earth beyond six of nine planetary boundaries“, *Science Advances*, 9 t., Nr. 37, 2023 m. rugsėjo 13 d.

16 „Copernicus“, *Copernicus: Exceptionally dry spring in parts of north-western Europe – Second-warmest May globally*, „Copernicus“ svetainė, 2025 m. birželio 10 d.

17 „Copernicus“, 2024 m. „Copernicus“ pasaulio klimato būklės ataskaita (angl. *Copernicus Global Climate Report 2024*), „Copernicus“ svetainė, 2025 m. sausio 10 d.

18 2022 m. liepos 28 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 76/300 „Žmogaus teisė į švarią, sveiką ir tvarią aplinką“.

pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje įtvirtintas principas, kad aplinkos apsaugos priemonės turi būti integruotos į Sąjungos politiką;

Q. kadangi oro tarša kelia didelę grėsmę aplinkai ir visuomenės sveikatai ir yra neatsiejama nuo klimato krizės tiek dėl bendrų energijos šaltinių, pvz., iškastinio kuro deginimo, tiek dėl būtinybės priimti integruotus politinius sprendimus; kadangi trumpaamžiai klimato teršalai, pvz., metanas ir juodoji anglis, lemia beveik pusę dabartinio visuotinio atšilimo ir daro didelį poveikį sveikatai, visų pirma pažeidžiamoms gyventojų grupėms[19];

R. kadangi Jungtinės Amerikos Valstijos antrą kartą nusprendė vienašališkai pasitraukti iš Paryžiaus susitarimo; kadangi dėl to, kad JAV pasitraukė iš daugiašališkumo ir nutraukė paramą vystymuisi, humanitarinę pagalbą ir tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą, liks didelė spraga; kadangi ES turi atsakomybę ir yra strategiškai suinteresuota padėti užpildyti šią spragą;

S. kadangi pagal Paryžiaus susitarimo 2 straipsnį tai, kad pasauliniai finansiniai srautai atitiktų grynojo neutralaus poveikio klimatui ir klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos scenarijų, yra esminis žaliosios pertvarkos tikslas;

T. kadangi UNFCCC nuolatinio komiteto finansų klausimais 2021 m. ataskaitoje „Pirmoji ataskaita dėl besivystančių valstybių, susitarimo šalių, poreikių nustatymo“ (angl. *First report on the determination of the needs of developing country Parties*) teigiama, kad besivystančių šalių, kurios yra UNFCCC šalys, pateiktose nacionalinėse ataskaitose nurodoma, kad jų poreikių tenkinimo iki 2030 m. išlaidos, susijusios su Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos ir Paryžiaus susitarimo įgyvendinimu, bendrai sudaro 5,8–5,9 trln. JAV dolerių[20]; kadangi pagal UNFCCC naują kolektyvinį kiekybiškai įvertintą kovos su klimato kaita finansavimo tikslą numatytas įsipareigojimas iki 2035 m. padidinti finansavimą bent iki 1,3 trln. JAV dolerių per metus;

U. kadangi iniciatyva dėl iškastinio kuro neplatinimo sutarties yra įkvėpta Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties, ir ja raginama sudaryti privalomą tarptautinę sutartį, kad būtų sustabdyta iškastinio kuro plėtra, laipsniškai nutraukta esama gamyba ir remiama teisinga pertvarka pasaulyje; kadangi tik 17 šalių yra patvirtinusios iškastinio

---

19 Szopa, S., Naik, V., Adhikary, B., Artaxo, P., Berntsen, T., *Short-Lived Climate Forcers*, leidinyje „Klimato kaita 2021 m.: pagrindimas gamtos mokslu. I darbo grupės indėlis į Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos šeštąją vertinimo ataskaitą“, 2023 m. birželio mėn.

20 UNFCCC nuolatinio komiteto finansų klausimais pirmoji ataskaita dėl besivystančių valstybių, susitarimo šalių, poreikių, susijusių su Konvencijos ir Paryžiaus susitarimo įgyvendinimu, nustatymu, *UN Climate Change website*, 2021 m.

kuro neplatinimo sutartį, iš kurių nė viena nėra ES valstybė narė[21];

V. kadangi Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais rekomenduoja, „laikantis esamų įsipareigojimų, nedelsiant ir visiškai panaikinti subsidijas iškastiniam kurui ES“; kadangi 8-ojoje AVP reikalaujama nustatyti aiškų terminą, iki kurio tokios subsidijos turi būti nutrauktos, atsižvelgiant į šį klimato srities siekį;

W. kadangi vaikai yra ypač pažeidžiami klimato kaitos poveikio, be kita ko, dėl mirtinų ligų, taršos, maisto ir vandens trūkumo ir ekstremalių meteorologinių reiškinių; kadangi beveik 1 mlrd. vaikų gyvena 33 šalyse, priskiriamose „itin didelės rizikos“ kategorijai dėl klimato ir aplinkos pavojų poveikio ir aukšto pažeidžiamumo lygio derinio[22];

X. kadangi plataus užmojo daugiašalės klimato sistemos ir su jomis suderinti veiksmai atitinka ES strateginius interesus ir suteikia ES, kaip pasaulinei žaliosios pertvarkos lyderei, galimybių;

Bendros pažangos įvertinimas, nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai ir COP30 Belene

1. pabrėžia, kad COP28 pirmajame bendros pažangos įvertinime pripažįstama, kad norint apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C, neviršijant šio skaičiaus arba viršijant nedaug, reikia, kad iki 2025 m. būtų pasiektas didžiausias pasaulyje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, ir iš esmės, greitai ir tvariai sumažinti pasaulyje išmetamą ŠESD kiekį 43 proc. iki 2030 m. ir 60 proc. iki 2035 m., palyginti su 2019 m. lygiu, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynasis išmetamas ŠESD kiekis;

2. atkreipia dėmesį į santykinę pažangą, pasiektą keliose srityse per COP29 Baku, visų pirma susijusią su nauju kolektyviniu kiekybiniu tikslu dėl kovos su klimato kaita finansavimo, taip pat pažangą siekiant, kad pradėtų veikti nuostolių ir žalos fondas, ir susitarimą dėl anglies dioksido rinkos; vis dėlto apgailestauja dėl nepakankamos pažangos klimato kaitos švelninimo srityje;

3. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad pagal pateiktus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus bendras išmetamųjų teršalų mažinimo kiekis yra gerokai mažesnis už išmetamųjų teršalų mažinimo trajektorijas, kurių reikia, kad būtų laikomasi Paryžiaus susitarimo tikslo ir pirmojo bendros pažangos įvertinimo išvadų; primygtinai ragina COP30 dar kartą patvirtinti įsipareigojimą siekti 1,5 °C tikslo ir susitarti, kad reikia toliau stiprinti užmojus, taip pat

---

21 Iniciatyva dėl iškastinio kuro neplatinimo sutarties, „Vyriausybės, dalyvaujančios diskusijose dėl iškastinio kuro neplatinimo sutarties“, Iniciatyvos dėl iškastinio kuro neplatinimo sutarties svetainė.

22 UNICEF, „Klimato krizė yra vaiko teisių krizė. Vaikų klimato rizikos indeksas“ (angl. *The Climate Crisis Is a Child Rights Crisis: Introducing the Children’s Climate Risk Index*), 2021 m. rugpjūčio mėn.

priimti konkrečius sprendimus, kuriais būtų remiamas nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų įgyvendinimas; mano, kad bendros pažangos įvertinimai turėtų būti vykdomi dažniau ir ragina visas šalis, kurioms nepavyksta siekti Paryžiaus susitarimo tikslo, kas dvejus metus atnaujinti ir sustiprinti savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, be kas penkerius metus atliekamo peržiūros ciklo;

4. pabrėžia, kad visos šalys turi dėti bendras pastangas ir imtis tolesnių veiksmų, kad būtų panaikintas atotrūkis išmetamųjų teršalų srityje ir įgyvendinami veiksmai, įtraukti į pirmojo bendros pažangos įvertinimo rezultatus, nustatant konkrečius tikslus, ir išplėsti nacionaliniu lygmeniu nustatytus veiksmus; pabrėžia ypatingą visų pagrindinių teršėjų, įskaitant naujai susiformavusios rinkos ekonomikos šalis ir G20 šalis, atsakomybę imtis lyderio vaidmens šiuo atžvilgiu; ragina ES ir panašiai mąstančius partnerius vadovauti plačių užmojų koalicijai bendradarbiauti su visomis šalimis, kad būtų užtikrintas sėkmingas COP30 rezultatas;

5. labai apgailestauja dėl JAV vyriausybės sprendimo antrą kartą pasitraukti iš Paryžiaus susitarimo; ragina Jungtines Amerikos Valstijas dar kartą apsvarstyti savo pasitraukimą iš susitarimo ir pagal Paryžiaus susitarimą sąžiningai prisidėti prie pasaulinių pastangų kovoti su klimato kaita ir pasaulinio kovos su klimato kaita finansavimo, visų pirma atsižvelgiant į jų atsakomybę, grindžiamą bendru praeityje išmestu teršalų kiekiu; ragina JAV ir nevyriausybinius subjektus toliau dalyvauti bendradarbiaujant tarptautiniu mastu klimato srityje, be kita ko, JT klimato kaitos konferencijose; pažymi, kad nė viena kita šalis nepasekė Jungtinių Amerikos Valstijų pavyzdžiu ir nepasitraukė iš Paryžiaus susitarimo; pabrėžia, kad ES turi ypatingą atsakomybę ir strateginį interesą vadovauti ir atkurti pasitikėjimą pasauliniais veiksmais klimato kaitos srityje, be kita ko, taikant priemones, kuriomis būtų užkirstas kelias tolesniam kitų šalių pasitraukimui iš Paryžiaus susitarimo; mano, kad visi ES išorės veiksmų aspektai, įskaitant prekybos politiką ir vystymosi politiką, gali padėti siekti šių tikslų;

6. primena politikos suderinamumo vystymosi labui principą, kurio laikytis įsipareigojo ES ir jos valstybės narės ir kuriuo siekiama kuo labiau sumažinti prieštaravimus ir kurti įvairių ES politikos sričių sinergiją; pabrėžia, kad reikia taikyti nuoseklų požiūrį į Paryžiaus susitarimo ir Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimą vykdant tiek vidaus, tiek išorės politiką;

7. primena, kad pirmajame bendros pažangos įvertinime UNFCCC šalys pripažino, kad reikia iš esmės, greitai ir tvariai sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį laikantis 1,5 °C scenarijaus, ir įsipareigojo prisidėti prie pasaulinių pastangų iki 2030 m. patrigubinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus visame pasaulyje ir padvigubinti vidutinį metinį energijos vartojimo efektyvumo didinimo tempą pasaulyje; tebėra susirūpinęs dėl

nepakankamos pažangos siekiant šių tikslų; pabrėžia, jog labai svarbu, kad COP30 būtų remiamasi šiais tikslais, priimami konkretūs sprendimai dėl jų įgyvendinimo ir imamasi papildomų priemonių, jei išliktų užmojo atotrūkis; dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą įgyvendinti susitarimą, pasiektą COP28 deklaracijoje dėl klimato ir sveikatos; atkreipia dėmesį į įsipareigojimą prisidėti prie to, kad būtų sparčiau plėtojamos visai netaršios ir mažataršės technologijos; šiuo atžvilgiu primena COP28 priimto pirmojo bendros pažangos įvertinimo 28 dalies e punktą;

8. primena, kad atlikus pirmąjį bendros pažangos įvertinimą pačios šalys įsipareigojo paspartinti pastangas laipsniškai mažinti energijos, gaunamos iš anglių netaikant taršos mažinimo priemonių, naudojimą bei laipsniškai panaikinti neveiksmingas iškastinio kuro subsidijas ir teisingai, tvarkingai ir sąžiningai atsisakyti iškastinio kuro energetikos sistemose, siekiant paspartinti veiksmus šiuo kritiniu dešimtmečiu, kad iki 2050 m., atsižvelgiant į mokslą, būtų pasiektas neutralaus poveikio klimatui tikslas; ragina visas šalis dėti daugiau pastangų šia kryptimi ir įsitraukti į iškastinio kuro neplatinimo sutarties rengimą; tikisi, kad COP30 konferencijoje bus sustiprintas įsipareigojimas pereiti nuo iškastinio kuro ir primygtinai reikalauja skubiai parengti plataus užmojo ir terminuotus planus, kaip laipsniškai atsisakyti subsidijų iškastiniam kurui ir iškastinio kuro gamybos;

9. pažymi, kad 2025 m. yra galutinis terminas, iki kurio šalys turi pateikti savo 2035 m. nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, kurie yra labai svarbūs klimato srities užmojams didinti, pažangai stebėti ir atsparumui klimato kaitai didinti; mano, jog labai svarbu, kad ES rodytų pavyzdį, ir ragina ES ir visas šalis, kurios dar nesiėmė tokių veiksmų, reaguoti į COP28 bendros pažangos įvertinimą ir kuo greičiau ir gerokai anksčiau nei įvyks COP30 pateikti visos ekonomikos absoliučius, o ne santykinius išmetamųjų teršalų mažinimo tikslus, apimančius visas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, sektorius ir kategorijas, suderintus su 1,5 °C tikslu; apgailestauja dėl to, kad dauguma šalių nesilaikė atnaujintų nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų pateikimo termino, ir pabrėžia, kad siekiant užtikrinti gerą daugiašališkumo veikimą klimato politikoje, svarbu laikytis visų UNFCCC procesų ir pateikimo terminų;

10. pabrėžia, kad siekiant įvertinti pažangą, padarytą įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, svarbu, kad būtų teikiamos išsamios ir skaidrios ataskaitos;

11. pripažįsta Paryžiaus susitarimo 6 straipsnio įgyvendinimo pažangą ir pabrėžia, kad taikant 6 straipsnį visada turėtų būti užtikrinama grynoji nauda klimatui, todėl ragina visas šalis užtikrinti, kad projektai, į kuriuos atsižvelgiama įgyvendinant 6 straipsnį, netrukdytų mažinti išmetamųjų teršalų kiekio šalies viduje; primygtinai ragina priežiūros instituciją ir visas šalis laikytis Glazgo

susitarimo, taigi užtikrinti, kad ne vėliau kaip iki 2025 m. pabaigos visa patvirtinta švarios plėtros mechanizmo veikla atitiktų 6 straipsnio 4 dalies metodiką; ragina Komisiją propaguoti ir remti tvirtos tarptautiniu mastu perduodamų klimato kaitos švelninimo rezultatų valdymo sistemos kūrimą tarptautiniu lygmeniu, kuri apimtų privalomus tarptautinių anglies dioksido kreditų standartus, kuriais užtikrinamas aplinkos, klimato ir socialinis teisingumas, sąžiningas klimato kaitos švelninimo naudos pasidalijimas, aiškios įgyvendinimo taisyklės, kuriomis būtų užtikrintas skaidrumas, papildomumas ir pastovumas, griežti ataskaitų teikimo įpareigojimai ir veiksmingi visų 6 straipsnio projektų priežiūros mechanizmai, kad būtų pašalinta dvigubos apskaitos rizika ir apsaugotas sistemos aplinkosauginis vientisumas; ragina nustatyti aiškias taisykles dėl atsakomybės pasidalijimo už stebėsenos ir panaikinimo riziką, kad priimančiosios šalys išvengtų pernelyg didelės naštos; pabrėžia, kad privačiose anglies dioksido rinkos iniciatyvose turi būti taikomi aukščiausi sąžiningumo standartai;

12. ragina visas šalis per Šalių konferenciją (COP30) padaryti reikšmingą pažangą siekiant užtikrinti, kad antrasis bendras pažangos įvertinimas, kuris bus pradėtas 2026 m., būtų grindžiamas geriausiais turimais moksliniais duomenimis ir į jį būtų integruoti tokie kompleksiniai klausimai kaip teisingumas lyčių atžvilgiu, žmogaus teisės ir ekosistemų apsauga;

Tarptautinis kovos su klimato kaita finansavimas ir tvarus finansavimas

13. pabrėžia, kad siekiant Paryžiaus susitarimo tikslo labai svarbu teikti tinkamą kovos su klimato kaita finansavimą; primena, kad daugelio besivystančių šalių nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai priklauso nuo tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo; pabrėžia, kad, remiantis įvairiomis JT ataskaitomis, pasaulinis su klimato kaita susijusio finansavimo atotrūkis tarp reikiamų ir šiuo metu teikiamų lėšų yra didelis ir vis didėja, ir kad šį didėjantį atotrūkį lemia daugybė veiksnių, į kuriuos visus reikėtų tinkamai atsižvelgti;

14. pabrėžia, kad dėl pavėluoto kovos su klimato kaita finansavimo mobilizavimo padidės išlaidos, alternatyviosios sąnaudos ir mažės nauda klimato kaitos srityje; šiuo atžvilgiu pažymi, kad TEA skaičiavimais, kiekvienam JAV doleriui, kuris iki 2030 m. nebus investuotas į švarią energiją, kompensuoti vėliau gali prireikti keturių ar penkių dolerių;

15. pabrėžia, kad prisitaikymui prie klimato kaitos skiriama nepakankamai lėšų ir kad naujas kolektyvinis kiekybiškai įvertintas kovos su klimato kaita finansavimo tikslas nėra pakankamas, kad atitiktų prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimo poreikius; pabrėžia, kad nors reikalingi visi finansavimo šaltiniai – viešieji ir privatūs – tarptautinis viešasis finansavimas ypač reikalingas

prisitaikymo prie klimato kaitos poreikiams tenkinti ir nuostoliams bei žalai atlyginti;

16. atkreipia dėmesį į tai, kad ES ir jos valstybės narės skiria maždaug trečdalį pasaulio viešojo kovos su klimato kaita finansavimo, todėl jos yra didžiausios kovos su klimato kaita finansuotojos pasaulyje, o 2023 m. finansavimas siekė 28,6 mlrd. EUR iš viešųjų šaltinių ir buvo taip pat sutelkta 7,2 mlrd. EUR privačiojo finansavimo; pakartoja, kad ES ir nacionaliniai biudžetai turėtų būti pritaikyti prie sutarto naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita tikslo, kad ES užtikrintų teisingą tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo dalį, be kita ko, sutelkiant privatųjį kovos su klimato kaita finansavimą; mano, kad naujas kolektyvinis kiekybiškai įvertintas kovos su klimato kaita finansavimo tikslas yra apatinė galutinė / ribinė klimato kaitos finansavimo sutelkimo riba;

17. pripažįsta, kad ES atliko svarbų vaidmenį tarpininkaudama dėl susitarimo dėl naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita tikslo; ragina ES ir jos valstybes nares padidinti naują ir papildomą finansavimą klimato kaitos srityje pasitelkiant specialų ir nuspėjamą ES viešojo finansavimo mechanizmą, kuris atitiktų sutartą naują kolektyvinį kiekybiškai įvertintą kovos su klimato kaita tikslą; ragina ES ir jos valstybes nares didinti naują ir papildomą finansavimą klimato kaitos srityje pasitelkiant specialų ir nuspėjamą ES viešojo finansavimo mechanizmą, kuris atitiktų sutartą naują kolektyvinį kiekybiškai įvertintą kovos su klimato kaita tikslą; primena, kad norint pasiekti reikiamą pasaulinį su klimato kaita susijusio finansavimo lygį, reikia platesnės įnašų bazės, atspindinčios kintančius šalių finansinius pajėgumus; tikisi, kad didesnių vidutinių pajamų šalys, kurių išmetamųjų teršalų kiekis yra didelis, įneš savo sąžiningą dalį ir padidins savo įnašus labiau nei šiuo metu; ragina visas šalis nustatyti naujus ir novatoriškus viešojo ir privačiojo finansavimo šaltinius; ragina šalis, finansuojant naują kolektyvinį kiekybiškai įvertintą kovos su klimato kaita tikslą, pirmenybę teikti dotacijomis grindžiamoms ir skolų nesukeliančioms priemonėms, siekiant užtikrinti, kad pagalbą gaunančios šalys galėtų įgyvendinti būtinas klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemones nedidindamos savo skolų naštos; yra susirūpinęs dėl to, kad naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita tikslo lėšos bus padengiamos perskirstant kitas lėšas; taip pat atkreipia dėmesį į susirūpinimą dėl dviprasmiškumo, susijusio su finansavimo rūšimis, kuriomis prisidedama prie naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita tikslo, visų pirma sprendžiant dvigubos apskaitos klausimą;

18. ragina visus dalyvius užtikrinti, kad veiksmų plane „Nuo Baku iki Beleno“ būtų pateiktas aiškus ir įgyvendinamas atitinkamų išteklių sutelkimo planas; primygtinai ragina visas šalis skatinti glaudų viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą ir sutelkti privačiąsias investicijas dideliu mastu stiprinant reglamentavimo sistemas, kad investicijos būtų atskaitingos ir tvarios; pažymi, kad

privačioms investicijoms teks skirti didžiausią reikiamų investicijų, susijusių su prisitaikymu prie klimato kaitos visame pasaulyje, dalį; pabrėžia, kad į veiksmų planą būtina įtraukti tvirtą ir nepriklausomą atskaitomybės mechanizmą, kad būtų užtikrintas skaidrumas ir veiksmingai stebima pažanga;

19. pažymi, kad daugybė dėl klimato kaitos pažeidžiamų šalių, įskaitant keletą mažiausiai išsivysčiusių šalių, yra labai įsiskolinusios arba joms kyla didelė įsiskolinimo rizika, todėl su klimato kaita susijęs finansavimas turėtų būti skiriamas taip, kad nepadidėtų jų skolų našta, pirmenybę teikiant dotacijomis grindžiamam finansavimui; ragina Komisiją ir valstybes nares įvertinti savo galimybes prisidėti prie šių skolų sunkumų mažinimo ir nedelsiant imtis atitinkamų veiksmų;

20. pabrėžia, kad visos JT institucijos sutaria, jog su klimato kaita susijęs finansavimas negali būti teisingai padidintas, jei nebus sprendžiama skolų krizė; pabrėžia, kokios svarbios skolos mažinimo priemonės šiomis aplinkybėmis;

21. ragina Komisiją, valstybes nares ir tarptautinius partnerius įtraukti mikrofinansavimą klimato kaitos srityje kaip pagrindinę prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato kaitos švelninimo strategijų sudedamąją dalį, remiant vietos mikrofinansų įstaigas, kad jos kurtų ir plėstų pažeidžiamoms gyventojų grupėms skirtus finansinius produktus, įskaitant mikrokreditus žaliosioms technologijoms, mikrodraudimą nuo klimato kaitos rizikos ir mikrosantaupas bendruomenės atsparumui didinti, ypač daug dėmesio skiriant moterims, jaunimui ir kaimo bendruomenėms;

22. pabrėžia, kad būtina skubiai supaprastinti, paspartinti ir pritaikyti kovos su klimato kaita finansavimo procedūras prie besivystančių šalių realijų, visų pirma sukuriant vieno langelio prieigos punktus, suderinant paraiškų teikimo kriterijus ir teikiant techninę pagalbą rengiant projektus, siekiant užtikrinti, kad kovos su klimato kaita finansavimas būtų prieinamas, spartus ir veiksmingas vietos organizacijoms ir bendruomenėms, kurioms klimato kaita daro didžiausią poveikį;

23. mano, kad itin svarbu per COP30 padaryti pažangą dėl Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalies c punkto įgyvendinimo ir įtraukti šį klausimą į šalių konferencijų darbotvarkes; ragina ES dalyvauti tarptautinėse iniciatyvose, pvz., Bridžtauno iniciatyvoje 3.0; ragina greičiau reformuoti tarptautinę finansų struktūrą, o visas pagrindines tarptautines finansų institucijas ir daugiašalius plėtros bankus prisiimti klimato bankų vaidmenį ir suderinti savo portfelius ir skolinimo politiką su Paryžiaus susitarimu taip, kad jie būtų finansiškai tvarūs ilguoju laikotarpiu; be to, ragina vidaus ir tarptautines finansų sistemas geriau spręsti klimato kaitos problemas šalinant kliūtis, trukdančias gauti švarioms technologijoms skirtą finansavimą klimato kaitos srityje, ir

nukreipiant viešojo ir privačiojo sektorių finansavimo srautus nuo veiklos, kurią vykdant išmetama daug teršalų;

24. mano, kad Europos investicijų bankas (EIB) turėtų veikti kaip Sąjungos klimato bankas, todėl atkreipia dėmesį į jo Klimato banko veiksmų gaires bei atnaujintą skolinimo energetikos sektoriui politiką, taip pat papildomas Europos investicijų fondo pastangas inicijuoti investicijas į klimatą;

Prisitaikymas, nuostoliai ir žala bei teisinga pertvarka

25. pabrėžia, kad, siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo poveikį, reikia sustiprinti prisitaikymą prie klimato kaitos, atsparumą ir parengtį ES ir visame pasaulyje, taip pat visapusiškai spręsti šiuos klausimus šalių konferencijose, pabrėžiant svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant šiuos veiksmus; pripažįsta, koks svarbus pasaulinis bendradarbiavimas ir keitimasis praktinėmis žiniomis, geriausiais turimais moksliniais duomenimis ir geriausia patirtimi prisitaikymo prie klimato kaitos srityje; pabrėžia, kad dėl neveikimo ir delsimo imtis veiksmų didės prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato kaitos švelninimo, taip pat prisitaikymo prie jos išlaidos;

26. pakartoja, kad yra labai susirūpinęs dėl didėjančio ekstremalių meteorologinių reiškinių, įskaitant gamtos gaisrus, sausras, karščio bangas ir potvynius, intensyvumo ir dažnumo ES ir visame pasaulyje, taip pat dėl jų poveikio žmonių sveikatai ir didėjančio aukų skaičiaus; atkreipia dėmesį į tai, kad pagal visus IPCC scenarijus tikimasi, kad jūros lygis per šį šimtmetį kils sparčiau, o tai sukels finansinių išlaidų ir pakrančių teritorijų praradimą visame pasaulyje;

27. pabrėžia, kad per Šalių konferenciją COP30 reikia įgyvendinti pasaulinio prisitaikymo prie klimato kaitos tikslo sistemą, be kita ko, priimant poveikį turinčius ir lengvai valdomus rodiklius ir patikimas, išsamias stebėjimo sistemas bei sprendžiant įgyvendinimo priemonių klausimą, kad būtų galima veiksmingai stebėti pažangą siekiant Šalių konferencijos COP28 nustatytų prisitaikymo prie klimato kaitos tikslų; nurodo, kad nors klimato kaitos švelninimo finansavimas ir įgyvendinimas pasistūmėjo į priekį, prisitaikymo prie klimato kaitos pastangos ir toliau atsilieka, o finansavimo ir konkrečių veiksmų atotrūkis vis didėja;

28. pabrėžia, kokie svarbūs nacionaliniai prisitaikymo prie klimato kaitos planai, ir tai, kad juos reikia suderinti su veiksmų planu „Nuo Baku iki Beleno“; ragina šalis, kurios dar neparengė savo nacionalinių prisitaikymo planų, tai padaryti kuo greičiau, o iki 2030 m. visas šalis padaryti pažangą juos įgyvendinant, taip pat daugiau dėmesio skirti gamtos procesais pagrįstiems sprendimams; ragina visas šalis į savo planus įtraukti tokius kompleksinius elementus kaip lyčių lygybė ir žmogaus teisės;

29. ragina didinti investicijas į ankstyvojo perspėjimo sistemas ir rizikos

valdymo sistemas pažeidžiamuose regionuose, pabrėždamas jų esminį vaidmenį išsaugant gyvybes, užtikrinant pragyvenimo šaltinius ir stiprinant atsparumą su klimatu susijusiai rizikai;

30. skatina labiau remti klimato ir nelaimių rizikos duomenų rinkimą, dalijimąsi jais ir jų analizę, taip pat šiai veiklai tinkamų technologijų diegimą, kad padidėtų informacijos prieinamumas ir kokybė rizikos grupei priklausantiems gyventojams; rekomenduoja visose ES remiamose ankstyvojo perspėjimo iniciatyvose skirti specialių išteklių nuolatinei sistemos priežiūrai ir atnaujinimui, visų pirma atsižvelgiant į pasaulinius iššūkius moksliškai pagrįstam stebėjimui ir procedūroms;

31. palankiai vertina per COP28 priimtą sprendimą įsteigti nuostolių ir žalos fondą ir tikisi tolesnės jo įgyvendinimo ir finansavimo pažangos; ragina visas šalis užtikrinti skaidrias šios srities taisykles; pabrėžia, jog svarbu pripažinti, kad nuostoliai ir žala yra išskirtinio pobūdžio, juos vertinant atskirai nuo prisitaikymo prie klimato kaitos, taip pat ir visuotinės apžvalgos sistemoje;

32. ragina visas šalis užtikrinti nuostolių ir žalos finansavimo įsipareigojimus ir nuspėjamus įgyvendinimo mechanizmus, įskaitant ankstyvas išmokas iš Reagavimo į nuostolius ir žalą fondo; ragina visas šalis užtikrinti, kad į fondą nukreiptais ištekliais būtų papildyti esami įnašai į su klimato kaita susijusį finansavimą; yra tvirtai įsitikinęs, kad skiriant nuostolių ir žalos finansavimą pirmenybė turėtų būti teikiama dotacijoms, taip pat juo turėtų būti papildyta oficiali parama vystymuisi ir jis turėtų būti nuo jos atskirtas;

33. Dar kartą ragina nuostolius ir žalą įtraukti kaip nuolatinį COP susitikimų darbotvarkės punktą;

34. ragina visas šalis daryti pažangą įgyvendinant Teisingos pertvarkos darbo programą, skatinant konkrečius veiksmus, kuriais mažinama nelygybė, kurią dar labiau padidino klimato kaita; mano, kad darbo programa turėtų apimti tinkamo darbo kūrimo ir teisingos pertvarkos visiems tikslus, ir ragina visas šalis skatinti socialinį dialogą su darbdavių ir darbuotojų organizacijomis bei suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą, kad būtų pasiektas tvirtas socialinis konsensusas; ragina visas šalis konstruktyviai dirbti, kad būtų pasiektas susitarimas dėl tolesnio darbo programos įgyvendinimo, pripažįstant, kad įgyvendinimo priemonės turi būti suteiktos skubiai;

35. pabrėžia, kad klimato kaita kelia grėsmę pagrindinėms vaikų ir jaunimo teisėms ir gerovei; pabrėžia, kad į visus klimato politikos aspektus, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos, klimato kaitos švelninimą, nuostolius ir žalą bei klimato kaitos finansavimą, reikia įtraukti vaiko teises ir kartų lygybę;

ES klimato politika, suderinta su Paryžiaus susitarimu

36. atkreipia dėmesį į tai, kad, jei dabartiniai ES klimato teisės aktai bus

visiškai įgyvendinti, iki 2030 m. grynasis ES išmetamas ŠESD kiekis bus sumažintas maždaug 57 proc., palyginti su 1990 m. lygiu; pažymi, kad šiuo metu ES yra pasirengusi iki 2030 m. sumažinti grynąjį išmetamą ŠESD kiekį tik apie 54 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, jei valstybės narės visiškai įgyvendins esamas ir planuojamas nacionalines priemones ir ES politiką[23]; ragina valstybes nares imtis būtinų priemonių šiam atotrūkiui pašalinti, o Komisiją – imtis papildomų priemonių, kad padėtų valstybėms narėms dėti šias pastangas; pabrėžia, kad ES klimato politikoje reikia ir toliau kelti plataus užmojo tikslus, atitinkančius sutartus tikslus, ir savo veiksmuose pirmenybę teikti išlaidų efektyvumui, Europos ekonomikos konkurencingumui, socialinei įtraukčiai ir aukštam aplinkos apsaugos lygiui;

37. pabrėžia, kad svarbu laikytis atnaujintų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų (NEKSVP) pateikimo terminų, kad Komisija galėtų tinkamai atlikti peržiūrą; palankiai vertina Komisijos atliktą valstybių narių pateiktų galutinių 2030 m. NEKSVP vertinimą; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares imtis ryžtingų veiksmų, kad būtų panaikintas atotrūkis tarp NEKSVP ir ES privalomų tikslų, be kita ko, pasitelkiant įgyvendinimo planus;

38. pabrėžia, kad reikia patvirtinti moksliškai pagrįstą 2040 m. ES klimato tikslą, laikantis Europos klimato teisės akto[24], atsižvelgiant į visus 4 straipsnio 5 dalyje nurodytus kriterijus, ir pirmojo bendros pažangos įvertinimo išvadų; primena Europos mokslo patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais rekomendacijas ir atkreipia dėmesį į Komisijos pasiūlymą dėl 2040 m. klimato tikslo kartu su galimybių teikiančiomis politikos priemonėmis; be to, apgailestauja dėl to, kad Tarybai nepavyko susitarti dėl 2035 m. nacionaliniu lygmeniu nustatyto įpareigojančio veiksmo iki 2025 m. rugsėjo 23 d. termino; primygtinai ragina Tarybą kuo greičiau susitarti dėl nacionaliniu lygmeniu nustatyto įpareigojančio veiksmo, kuris atitiktų viršutinę nurodyto intervalo ribą;

39. primena, jog būtina, kad ES ir toliau pirmautų tarptautinėse derybose dėl klimato kaitos ir klimato politikos veiksmuose, kad prisidėtų prie vienodų sąlygų sudarymo pasaulyje ir išvengtų anglies dioksido nutekėjimo rizikos Europos bendrovėms, kad visuomenė ir toliau remtų klimato politikos veiksmus ir būtų išvengta anglies

---

23 2025 m. gegužės 27 d. Komisijos komunikatas „Galutinių atnaujintų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų vertinimas ES mastu Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų įgyvendinimas“ (COM(2025)0274).

24 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj).

dioksido nutekėjimo;

40. pabrėžia Europos mokslo patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais (EMPTKKK) vaidmenį, kaip nustatyta Europos klimato teisės akte; ragina Komisiją poveikio vertinimo ataskaitose ar kituose viešai prieinamuose dokumentuose pagrįsti, kodėl nukrypstama nuo EMPTKKK rekomendacijų, ir aptarti politinius kompromisus; be to, ragina Komisiją būsimuose biudžeto pasiūlymuose užtikrinti pakankamą EMPTKKK finansavimą, kad ji galėtų vykdyti savo teisinius įgaliojimus;

41. pakartoja, kad klimato srities užmojus būtina įtraukti į visų sričių ES politiką ir priemones, kuriomis ji įgyvendinama, ir pažymi, kad Europos klimato teisės akto 6 straipsnio 2 ir 4 dalyse Komisija įpareigojama įvertinti, ar visos esamos priemonės, priemonės projektai ar pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, įskaitant biudžeto pasiūlymus, yra suderinami su ES klimato tikslais; primena, kad pagal Europos klimato teisės aktą ES ir valstybių narių veiksmai turėtų būti grindžiami atsargumo principu ir principu „teršėjas moka“, nustatytais Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo, ir juose turėtų būti atsižvelgiama į energetikos sąjungos principą „pirmiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir į žalos nedarymo principą;

42. pabrėžia, kad veiksminga teisė kreiptis į teismus aplinkos klausimais pagal Orhuso konvenciją yra labai svarbi siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų; mano, kad ES ir valstybės narės turėtų rodyti pavyzdį ir taikyti Atitikties Orhuso konvencijai komiteto išvadas ir rekomendacijas, kartu laikydamosi savo tarptautinių įsipareigojimų pagal Orhuso konvenciją ir teisinės valstybės principų;

43. ragina valstybes nares ir Komisiją užtikrinti, kad į valstybių narių nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus ir ilgalaikes strategijas būtų įtraukta pakankamai veiksmų ir finansinių priemonių ES 2030 m. ir vėlesniems tikslams pasiekti; ragina valstybes nares dėti daugiau pastangų, kad ES pasiektų 2030 m. tikslus;

44. atkreipia dėmesį į tai, kad didėjant geopolitiniam nestabilumui ir esant nepastovioms energijos rinkoms, anglies dioksido kiekio išmetimo mažinimas yra galingas ES strateginio savarankiškumo ir ekonominio konkurencingumo veiksnys; primena, kad tai pripažįstama Švarios pramonės kurse ir jo tiksle sujungti klimato politikos veiksmus ir konkurencingumą į vieną bendrą strategiją;

45. susirūpinęs pažymi, kad pastaraisiais metais išaugo subsidijos iškastiniam kurui, 2023 m. visame pasaulyje subsidijos iškastinio kuro vartojimui sudarė 620 mlrd. JAV dolerių, o didelė subsidijų dalis pastebėta naujai susiformavusios rinkos ekonomikos šalyse ir besivystančiose šalyse; apgailestauja dėl to, kad iškastinio kuro subsidijos ES išliko didelės ir 2023 m. sudarė 111 mlrd. EUR, nors,

palyginti su 2022 m., sumažėjo; primena, kad subsidijos importuojamai iškastinei energijai yra našta Europos ekonomikai ir iškraipo paskatas pereiti prie švarios energijos; pabrėžia, kad svarbu tarptautiniu lygmeniu mažinti subsidijas labiausiai aplinką teršiančiam kurui ir skaidriai teikti ataskaitas apie šias subsidijas; pakartoja, kad Komisija ir valstybės narės turi įgyvendinti 8-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje numatytą reikalavimą nustatyti „galutinį laipsniško subsidijų iškastiniam kurui panaikinimo terminą, kuris atitiktų siekį apriboti visuotinį atšilimą, kad temperatūros kilimas neviršytų 1,5 °C“; apgailestauja dėl to, kad nuo programos priėmimo 2022 m. nepadaryta pažangos, ir ragina Komisiją pateikti savo veiksmų planą, kaip toliau mažinti ir laipsniškai atsisakyti subsidijų iškastiniam kurui, atsižvelgiant į ES įsipareigojimus klimato srityje;

46. pabrėžia, kad dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis išryškėja poreikis skubiai panaikinti ES priklausomybę nuo iškastinio kuro ir paspartinti energetikos pertvarką; palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant planą „REPowerEU“, ir ragina ES ir valstybes nares veikti sparčiau;

47. laukia būsimo ES prisitaikymo prie klimato kaitos plano, įskaitant teisėkūros veiksmus, kad būtų užtikrintas suderintas ES pasirengimas didėjančiai klimato kaitos rizikai;

48. ragina ES ištirti, kaip ji prisideda prie klimato kaitos už savo ribų, pavyzdžiui, dėl nepalankių tiekimo grandinių;

Trejopa planetos krizė: klimato kaita, tarša ir biologinės įvairovės nykimas

49. pabrėžia, kad klimato kaitos, taršos ir biologinės įvairovės nykimo krizės yra tarpusavyje susijusios ir viena kitą stiprinančios ir reikia suderinti reagavimo į šias krizes priemones; pabrėžia, kad, siekiant sustiprinti gamtos procesais pagrįstą klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, svarbu apsaugoti, išsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę ir ekosistemas, įskaitant esamas gausiaangles ekosistemas, ir tvariai valdyti gamtos išteklius;

50. primena, koks svarbus žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės (LULUCF) sektorius siekiant ES klimato ir biologinės įvairovės tikslų; primena, kad Gamtos atkūrimo teisės aktas – viena iš priemonių, kuriomis ES siekia savo tikslų pagal LULUCF reglamentą[25], ir vienas iš tarptautinių įsipareigojimų biologinės

---

25 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL L 156, 2018 6 19, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj).

įvairovės srityje, visų pirma pagal Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją;

51. primena, jog svarbu, kad aplinkos politika būtų rengiama ir įgyvendinama visapusiškai derinant ją su bendros sveikatos koncepcija, kuria siekiama tvariai subalansuoti ir optimizuoti žmonių, gyvūnų ir ekosistemų sveikatą;

52. pabrėžia, kad reikia remti ir ginti aplinkos gynėjus ir patraukti atsakomybėn tuos, kurie jiems grasina;

53. pabrėžia, kad dirvožemis yra didžiausias sausumos absorbentas ir atlieka nepakeičiamą vaidmenį pasauliniame klimato cikle; palankiai vertina visas vyriausybių ir nevalstybinių organizacijų pastangas kuo labiau išnaudoti dirvožemio potencialą klimato kaitai švelninti ir vandens prieinamumui gerinti; atsižvelgdamas į tai atkreipia dėmesį į ES lygmeniu pasiektą susitarimą dėl dirvožemio stebėsenos teisės akto, kuriuo gerinami valstybių narių gebėjimai ir kuris padeda ES vykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus;

54. pabrėžia, kad miškai atlieka svarbų vaidmenį imantis veiksmų klimato srityje ir švelninant klimato kaitą; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kokios svarbios pasaulinės kovos su miškų naikinimu pastangos, nes miškai yra didžiausi anglies dioksido absorbentai pasaulyje ir yra esminiai biologinės įvairovės kaupikliai; pabrėžia, kad reikia skubiai apsaugoti gyvybiškai svarbias pasaulio miškų teritorijas, pvz., Amazonės atogrąžų miškus, be kita ko, miškų teritorijas atokiausiuose ES regionuose; dar kartą patvirtina ES įsipareigojimą laikytis Glazgo vadovų deklaracijos dėl miškų ir žemės naudojimo (COP26); ragina visas šalis nustatyti tikslus padidinti grynąjį absorbuojamą kiekį pagal CO_2 ekvivalentą vykdant LULUCF veiklą;

55. pabrėžia, kad šlapynių, įskaitant durpynus, mangroves ir kitas pakrančių bei žemyninių šlapynių ekosistemas, kaip vienų iš efektyviausių natūralių anglies dioksido absorbentų planetoje, svarba yra itin didelė; ragina visas šalis skubiai didinti pastangas siekiant išsaugoti, tvariai tvarkyti ir atkurti šlapynes, nes tai yra pagrindinė klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie klimato kaitos, biologinės įvairovės apsaugos ir su atitinkama socialine ir ekonomine veikla susijusi strategija;

56. pabrėžia, kad svarbu nustatyti ir kuo labiau padidinti galimą biologinės įvairovės ir klimato politikos veiksmų sinergiją, be kita ko, pirmenybę teikiant ekosistemų ir rūšių, svarbių anglies cikluose, apsaugai, atkūrimui ir valdymui, kaip susitarta COP16 Kalyje (Kolumbija); pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją; todėl palankiai vertina tai, kad 55 šalys pateikė nacionalines biologinės įvairovės strategijas ir veiksmų planus, o 139 šalys – nacionalinius tikslus, ir primygtinai ragina visas kitas šalis skubiai pasekti jų pavyzdžiu;

57. pabrėžia, kad svarbu apsaugoti, išsaugoti ir atkurti vandens ir su

vandeniu susijusias ekosistemas; ragina imtis aktyvesnių tvaraus vandens naudojimo veiksmų, be kita ko, pasitelkiant novatoriškas vandens technologijas, ypač tose vietovėse, kurias labai paveikė sausros ar vandens trūkumas; atkreipia dėmesį į pražūtingą dykumėjimo, sausrų, potvynių ir vandens taršos poveikį aplinkai, socialinį ir ekonominį poveikį; palankiai vertina Europos hidrologinio atsparumo strategiją ir ragina Komisiją bei valstybes nares skubiai ją įgyvendinti; ragina imtis tolesnių veiksmų siekiant kovoti su tarša perfluoralkilintomis ir polifluoralkilintomis medžiagomis; ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviau įgyvendinti galiojančius teisės aktus ir užtikrinti, kad būtų laikomasi Vandens pagrindų direktyvos[26];

58. palankiai vertina tai, kad buvo pasirašyta Atvirųjų jūrų sutartis, ir ragina jos šalis skubiai ją ratifikuoti bei įgyvendinti; ragina konvencijos šalis tęsti darbą, susijusį su dialogu vandenynų ir klimato kaitos klausimais; pabrėžia, kad pasaulinė kovos su klimato kaita sistema priklauso nuo vandenynų ir jūrų ekosistemų gyvybingumo, kurios dėl visuotinio atšilimo, taršos, jūrų biologinės įvairovės išteklių pereikvojimo, rūgštėjimo, eutrofikacijos, deguonies kiekio mažėjimo ir pakrančių erozijos, paranda savo reguliavimo pajėgumą;

59. pabrėžia, kad svarbu dėti pasaulines pastangas kovojant su jūrų ekosistemų būklės blogėjimu, nes vandenynas sugeria 30 proc. viso išmetamo anglies dioksido kiekio, sulaiko 90 proc. perteklinės šilumos, tiekia daugiau kaip 50 proc. pasaulio deguonies ir yra esminis biologinės įvairovės kaupiklis; palankiai vertina Nicoje vykusios vandenynų savaitės dėl didesnių finansinių įsipareigojimų vandenynų išsaugojimui rezultatus; ragina imtis skubių veiksmų jūrų ekosistemoms atkurti ir veiksmingai saugomų jūrų teritorijų apsaugai užtikrinti; primena Kunmingo ir Monrealio pasaulinėje biologinės įvairovės strategijoje numatytą 3-iąjį tikslą – išsaugoti 30 proc. jūrų iki 2030 m.;

60. pabrėžia, kad reikia visapusiškai spręsti klimato kaitos, oro taršos ir visuomenės sveikatos sąsajų klausimą, be kita ko, šalių konferencijoje; palankiai vertina COP28 deklaraciją dėl klimato ir sveikatos, kurią pasirašė daugiau kaip 150 vyriausybių; ragina oro kokybės gerinimą įtraukti į klimato politiką ir nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus; ragina visas šalis paspartinti prasmingus veiksmus, kuriais prisidedama prie oro kokybės gerinimo; primygtinai ragina šalis užtikrinti, kad finansuojant kovą su klimato kaita pirmenybė būtų teikiama švaraus oro sprendimams, teikiantiems išmatuojamą naudą sveikatai, teisingumui ir klimatui;

61. pabrėžia, kad klimato kaita prisidės prie didesnio atsparumo

---

26 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

antibiotikams; atsižvelgdamas į tai, pakartoja, kad būtina imtis skubių veiksmų kovai su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, ir ragina visas šalis toliau dėti pastangas, kad būtų sumažintas ir apdairiau naudojamas antimikrobinių medžiagų kiekis, siekiant kovoti su atsparumo rizika; šiuo atžvilgiu ragina atitinkamose tarptautinėse sutartyse numatyti privalomus įsipareigojimus; apgailestauja, kad iki šiol imtasi nepakankamai veiksmų;

62. pabrėžia, kad reikia kovoti su plastiko poveikiu aplinkai per visą jo gyvavimo ciklą, įskaitant jo poveikį klimatui; pabrėžia, kad siekiant reikšmingai sumažinti iškastinio kuro naudojimą plastiko sektoriuje, reikia nustatyti tinkamą žaliavų anglies dioksido kainodarą; pažymi, kad vis dar tęsiamas darbas, susijęs su pasauline sutartimi dėl plastikų, ir apgailestauja, kad 2025 m. rugpjūčio mėn. Ženevoje šalims vėl nepavyko sudaryti sutarties, atsižvelgiant į nesutarimus dėl jos taikymo srities; ragina priimti plataus užmojo susitarimą, kuris apimtų visus plastiko gamybos, vartojimo ir atliekų tvarkymo etapus;

63. apgailestauja dėl didelių pasaulinės cheminės taršos, kuri gilina klimato ir biologinės įvairovės krizes, išlaidų; ragina šalis įgyvendinti priemones, kad būtų pasiekti strateginiai tikslai ir uždaviniai, patvirtinti pagal JT pasaulinę cheminių medžiagų programą; pabrėžia, kad ES ir jos valstybės narės turi vadovauti pasaulinėms pastangoms kovoti su tarša cheminėmis medžiagomis, be kita ko, prireikus persvarstydamos savo cheminių medžiagų politiką;

Čiabuvių tautų teisės

64. pabrėžia būtinybę saugoti čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių teises ir interesus, kaip nustatyta JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių; pabrėžia būtinybę užtikrinti laisvai duoto, išankstinio ir informacija pagrįsto sutikimo teisę; pabrėžia, kad į visus projektus pagal 6 straipsnį, turinčius poveikio čiabuvių žemėms ar bendruomenėms, turi būti įtraukti šie čiabuviai ir gerbiamos jų teisės;

65. pabrėžia, kad čiabuvių tautos yra ne tik suinteresuotosios šalys ar pažeidžiamos grupės, bet ir teisių turėtojos pagal Paryžiaus susitarimo preambulę; pabrėžia, kad būtina užtikrinti politinį čiabuvių tautų dalyvavimą konvencijos šalių konferencijose bei kituose UNFCCC procesuose ir skatinti prasmingą dalyvavimą visuose sprendimus priimančiuose organuose; pripažįsta, kad reikia finansuoti ir palengvinti čiabuvių tautų dalyvavimą konvencijos šalių konferencijose ir pagalbinių organų techniniuose posėdžiuose;

66. pripažįsta, kad čiabuvių žemės yra biologinės įvairovės židiniai, o čiabuvių tautos atlieka svarbų vaidmenį išsaugant ir tvariai valdant išteklius; primena, kad, remiantis IPCC penktąja vertinimo ataskaita, čiabuvių, vietinės ir tradicinės žinios yra svarbus prisitaikymo prie klimato kaitos šaltinis; apgailestauja dėl to, kad čiabuvių žinios nėra

veiksmingai panaudojamos; visų pirma pabrėžia šių žinių vaidmenį siekiant išvengti netinkamo prisitaikymo;

67. pabrėžia, kad čiabuvių tautos turi turėti tiesioginę galimybę gauti finansavimą klimato kaitos srityje iš tarptautinių klimato kaitos fondų, pavyzdžiui, Žaliojo klimato fondo, Prisitaikymo prie klimato kaitos fondo ir Nuostolių ir žalos fondo;

Klimatas, taika ir saugumas

68. pripažįsta, kad COP susitikimuose daugiau dėmesio buvo skiriama Klimato, taikos ir saugumo darbotvarkei, ypač tai buvo pastebima COP29 paskelbus Baku raginimą imtis veiksmų klimato kaitos srityje siekiant taikos, pagalbos ir atsigavimo, taip pat COP27 priėmus iniciatyvą dėl reagavimo į klimato kaitos pokyčius siekiant išsaugoti taiką bei COP28 priėmus deklaraciją dėl klimato, pagalbos, atkūrimo ir taikos;

69. pažymi, kad 2025 m. vasario mėn. paskelbtoje Komisijos bendro komunikato „Naujas požiūris į klimato ir saugumo sąsają“ pažangos ataskaitoje pripažįstamos klimato kaitos, aplinkos būklės blogėjimo ir taikos, saugumo bei gynybos klausimų sąsajos ir pabrėžiama jų svarba užsienio politikai;

70. pabrėžia, kad klimato kaita ir aplinkos būklės blogėjimas yra grėsmių didėjimo priežastys, dėl kurių gali pritrūkti maisto ir gamtinių išteklių, padidėti įtampa tarptautiniuose santykiuose ir konfliktai dėl gamtinių išteklių, kilti stichinės nelaimės, o visa tai yra pagrindiniai žmonių priverstinio persikėlimo ir migracijos srautų veiksniai;

71. pabrėžia, kad būtina daugiau dėmesio skirti konfliktų poveikiui aplinkai tarptautiniu mastu; atkreipia dėmesį į aplinkos niokojimą, kurį sukelia kariniai išpuoliai ir operacijos visame pasaulyje, ir primygtinai ragina nutraukti šią veiklą pagal tarptautinę teisę; pabrėžia, kad vykstantys konfliktai ne tik lemia tiesioginį niokojimą ir žmonių gyvybių praradimą, bet ir ardo ekosistemas, išeikvoja gamtos išteklius, teršia aplinką ir kelia grėsmę mūsų planetos būklei ateities kartoms, taip pat kenkia klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos pastangoms; visų pirma pabrėžia naujausias UNEP ataskaitas apie bauginantį konfliktų Ukrainoje[27] ir Gazos Ruože[28] padarytos žalos aplinkai mastą; be to, primena Jungtinio tyrimų centro ataskaitą dėl Rusijos agresijos karo Ukrainoje padarytos žalos

---

27 JT aplinkos programos, *Konflikto Ukrainoje poveikis aplinkai: preliminari apžvalga* (angl. *The Environmental Impact of the Conflict in Ukraine: A Preliminary Review*), 2022 m. spalio 14 d.

28 JT aplinkos programos, *Konflikto Gazoje poveikis aplinkai: preliminarus poveikio aplinkai vertinimas* (angl. *Environmental Impact of the Conflict in Gaza: Preliminary Assessment of Environmental Impacts*), 2024 m. birželio 18 d.

aplinkai[29], iš kurios matyti, kad smarkiai išaugo toksinė tarša, dirvožemio degradacija ir sutriko stebėsenos sistemos; mano, kad subjektai, kuriuos Tarptautinis Teisingumo Teismas pripažino atsakingais už konfliktus, taip pat turi atsakyti už karo ir okupacijos bei atstatymo po konflikto patiriamas klimato ir aplinkos apsaugos sąnaudas;

72. pabrėžia, kad sustiprinta klimato diplomatija pagal UNFCCC yra labai svarbi siekiant dar kartą patvirtinti daugiašališkumą, ypač didėjant geopolitinei įtampai ir mažėjant pasitikėjimui pasauliniu bendradarbiavimu; pabrėžia simbolinę COP30, kaip Paryžiaus susitarimo priėmimo 10-ųjų metinių paminėjimo, reikšmę; ragina ES ir jos valstybes nares remti COP30 pirmininkaujančią šalį, kad ji įsipareigotų siekti daugiašališkumo; pabrėžia, kad Brazilija, pirmininkaudama tiek BRICS, tiek COP30, gali pasinaudoti galimybe paskatinti stipresnę ir labiau koordinuotą darbotvarkę, kad būtų pasiekta pažangos ekonomikos, politikos ir aplinkosaugos klausimais;

73. pabrėžia, kad klimato srities tikslų neįmanoma pasiekti be visuomenės paramos ir dalyvavimo; ragina visas šalis didinti informuotumą apie klimato kaitą ir su ja susijusius klausimus ir bendradarbiauti su visuomenės atstovais, kad visuomenė pritartų klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos priemonėms; yra susirūpinęs dėl vis labiau plintančios klaidingos informacijos ir dezinformacijos apie klimatą, įskaitant skleidžiamą valstybinių subjektų, ir primygtinai ragina visas vyriausybes skubiai spręsti šią problemą, nes tai kelia grėsmę prasmingiems klimato politikos veiksmams ir demokratijai; pabrėžia prieigos prie mokslu pagrįstos informacijos ir nepriklausomos žiniasklaidos apsaugos svarbą; pabrėžia Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija (IPCC) atliekamo darbo svarbą teikiant patikimas mokslines konsultacijas ir duomenis; ragina UNFCCC dėti daugiau pastangų kovojant su dezinformacija apie klimatą; ragina Komisiją prisijungti prie Pasaulinės informacijos apie klimato kaitą vientisumo iniciatyvos ir kovoti su dezinformacija apie klimatą;

Pastangos visuose sektoriuose

74. pabrėžia, kad visi sektoriai turi prisidėti prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo ir poveikio klimatui neutralumo užtikrinimo pagal Paryžiaus susitarimą;

75. palankiai vertina tai, kad beveik 160 šalių pasirašė Pasaulinį įsipareigojimą dėl metano; primygtinai ragina ES valstybes nares, kurios dar neprisijungė prie šio įsipareigojimo, tai padaryti iki COP30; ragina Komisiją ir valstybes nares imtis tolesnių veiksmų Pasauliniam įsipareigojimui dėl metano įgyvendinti; ragina visas šalis nustatyti konkrečius išmetamo metano kiekio mažinimo tikslus ir

---

29 Jungtinis tyrimų centras, *Aplinkos ir klimato būklė Ukrainoje* (angl. *Status of Environment and Climate in Ukraine*), 2025 m.

juos įtraukti į savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus; ragina atlikti kiekybinį moksliškai pagrįstą pažangos, padarytos po to, kai COP26 buvo priimtas Pasaulinis įsipareigojimas dėl metano, vertinimą;

76. primena, kad per pirmuosius 20 metų, kai metanas patenka į atmosferą, jo šiltinimo galia yra daugiau kaip 80 kartų didesnė nei anglies dioksido, todėl pabrėžia, kad svarbu paspartinti metano mažinimą; su susirūpinimu atkreipia dėmesį į 2025 m. TEA ataskaitos išvadas, kuriose pabrėžiama, kad išmetamas metano kiekis nuolat didėja, kad silpnai įgyvendinamas Pasaulinis įsipareigojimas dėl metano ir kad šalys gerokai nepakankamai įvertina savo energetikos sektoriaus metano taršą, o TEA vertinimu, išmetamų teršalų kiekis yra maždaug 80 proc. didesnis nei bendras vyriausybių nurodomas kiekis; primena, kad energetikos sektoriuje išmetamas metano kiekis išlieka viena iš lengviausiai ir ekonomiškai naudingiausių išmetamųjų teršalų, kuriuos galima sumažinti visame pasaulyje, kategorijų; ragina ES remti metano mažinimo pirkėjų klubo steigimą kartu su kitais pagrindiniais iškastinio kuro importuotojais, įkvėptą koalicijos „First Movers Coalition“, priimant bendrą didžiausią taršos metanu intensyvumo vertę pagal Reglamentą (ES) 2024/1787 ir taip paspartinant metano kiekio mažinimą pasaulyje;

77. primena priimtą Reglamentą (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuris nuo 2027 m. sausio 1 d. bus taikomas ir ES žalios naftos, gamtinių dujų ir anglių importuotojams; pabrėžia itin svarbų šio reglamento ir jo įgyvendinimo vaidmenį skatinant išmetamo metano kiekio mažinimą gavybos sektoriuje, užtikrinant investuotojų pasitikėjimą ir nustatant pasaulinius standartus;

78. su susirūpinimu pažymi, kad transporto sektorius yra vienintelis sektorius, kuriame išmetamųjų teršalų kiekis ES lygmeniu padidėjo nuo 1990 m., ir kad norint pasiekti ES klimato tikslus jį reikės daug sumažinti; pabrėžia tolesnių priemonių, kuriomis būtų remiamas kelių transporto elektrifikavimas, kaip būdas sumažinti kelių transporto išmetamųjų teršalų kiekį, svarbą kartu su tolesnėmis priemonėmis, kuriomis remiamas perėjimas prie kitų transporto rūšių, įvairiarūšis transportas ir viešasis transportas apskritai; ragina Komisiją įtraukti tarptautinio transporto išmetamą teršalų kiekį į nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus; yra susirūpinęs dėl to, kad Komisijos 2025 m. nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų (angl. NECP) vertinimo ataskaitoje nurodyta, jog kai kurios valstybės narės vis dar taiko paramos iškastiniu kuru varomoms transporto priemonėms schemas, ir ragina šias valstybes nares laipsniškai jų atsisakyti;

79. dar kartą ragina Komisiją užtikrinti transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonių socialinį teisingumą, be kita ko, į ES klimato politiką įtraukiant superjachtų, privačių lėktuvų ir verslo

lėktuvų išmetamus teršalus; be to, pakartoja raginimą visoms šalims, įskaitant ES valstybes nares, imtis priemonių, kad privačių lėktuvų naudojimas nebūtų skatinamas; atkreipia dėmesį į neproporcingą privačių lėktuvų poveikį klimatui, nes jie išskiria iki 14 kartų daugiau teršalų vienam keleiviui nei komerciniai skrydžiai; pabrėžia, jog svarbu, rodyti pavyzdį, ir primygtinai ragina visus COP30 dalyvius, įskaitant dalyvius iš ES institucijų, nenaudoti privačių lėktuvų ir vykstant į konferenciją pasirinkti mažiausiai taršų transporto būdą[30];

80. palankiai vertina tarptautiniu lygmeniu padarytą pažangą nustatant anglies dioksido mokesčius tarptautinei laivybai; vis dėlto mano, kad tarp Tarptautinės jūrų organizacijos (TJO) pasiekto susitarimo ir TJO nustatytų ilgalaikių tikslų vis dar esama atotrūkio; atkreipia dėmesį į ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (ATLPS), kuri nuo 2025 m. laipsniškai taikoma jūrų transportui;

81. ragina Komisiją, kai tik bus oficialiai patvirtintos TJO 83-ojoje Jūrų aplinkos apsaugos komiteto (MEPC83) sesijoje priimtos anglies dioksido išmetimo mažinimo priemonės, pateikti Parlamentui ataskaitą, kurioje būtų įvertintas jų bendras aplinkosauginis naudingumas ir jų indėlis siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų, taip pat pateiktas palyginimas su aplinkosauginio naudingumo lygiu, numatytu ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos nuostatose;

82. palankiai vertina 2025 m. kovo 18 d. Komisijos paskelbtą analizę[31], iš kurios matyti, kad nėra įrodymų, jog didėja mažesnių laivų, nepatenkančių į ES ATLPS taikymo sritį, naudojimas arba perdavimas iš laivo į laivą kaip būdas apeiti pastarojo meto ES ATLPS taikymo srities išplėtimą įtraukiant jūrų transportą; primena 2026 m. ES ATLPS peržiūros nuostatą, pagal kurią numatoma galimybė išplėsti taikymo sritį įtraukiant mažesnius laivus, įskaitant atviroje jūroje plaukiojančius laivus, kurių bendroji talpa yra nuo 400 iki 5 000 tonų;

83. pažymi, kad 2020 m. žemės ūkio sektoriui teko 10–12 proc. viso pasaulyje išmetamo antropogeninės kilmės teršalų kiekio ir 11 proc. viso ES išmetamo teršalų kiekio; pripažįsta didelį ŠESD kiekio mažinimo žemės ūkio sektoriuje potencialą; pabrėžia, kad ūkininkai ir žemės ūkio sektorius yra ypač pažeidžiami dėl klimato kaitos, ir klimato kaita kelia didelę grėsmę apsirūpinimo maistu saugumui visame pasaulyje; pabrėžia, kad žemės ūkio sektoriaus politika, kuria siekiama sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, turėtų kuo labiau užtikrinti aprūpinimą maistu; pabrėžia, kad reikia įgyvendinti politikos sistemą, kuri skatintų tvarius ūkininkavimo metodus ir padėtų ūkininkams, ypač smulkiesiems, pereiti prie atsparios

---

30 2024 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2024 metų Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijos Baku (Azerbaidžanas) (COP29) (OL C, C/2025/808, 2025 2 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/808/oj).

31 COM(2025)0110.

praktikos ir kuri skatintų ūkininkus, remiančius klimato kaitos švelninimo pastangas ir padedančius išsaugoti biologinę įvairovę ir natūralias ekosistemas; pabrėžia nusausintų durpynų drėkinimo ir kitų priemonių, kuriomis skatinama ūkių biologinė įvairovė, gerinama dirvožemio būklė ir vandens kokybė, kartu prisidedant prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, naudą aplinkai;

84. palankiai vertina tai, kad, Pasaulio banko duomenimis, šiuo metu 28 proc. pasaulyje išmetamo anglies dioksido kiekio yra apmokestinama[32]; vis dėlto apgailestauja, kad tiek aprėptis, tiek vidutinis kainų lygis tebėra pernelyg žemi, kad būtų pasiekti Paryžiaus susitarime nustatyti tikslai; pabrėžia, kad apmokestinant anglies dioksidą gaunama pajamų, kurios turėtų būti panaudotos klimato politikos veiksmams ir teisingai pertvarkai;

85. palankiai vertina tai, kad Brazilija pradeda taikyti prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą ir kad keli ES prekybos partneriai pradėjo arba planuoja pradėti taikyti prekybos anglies dioksidu ar kitus anglies dioksido kainų nustatymo mechanizmus, įskaitant ir reaguojant į pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo nustatymą; ragina Komisiją toliau skatinti ir remti kitas šalis diegiant ar tobulinant anglies dioksido apmokestinimo mechanizmus ir išnagrinėti sąsajas ir kitas bendradarbiavimo su esamais anglies dioksido apmokestinimo mechanizmais už ES ribų formas; šiuo atžvilgiu ragina Komisiją užtikrinti, kad bet koks ryšys su ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) ir toliau padėtų užtikrinti papildomą nuolatinį indėlį į klimato kaitos švelninimą bei nedarytų neigiamo poveikio ES vidaus įsipareigojimams, susijusiems su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu;

86. pabrėžia, kad bendrame pažangos įvertinime pabrėžiama perėjimo prie tvaraus gyvenimo būdo ir tvarių vartojimo ir gamybos modelių svarba, be kita ko, didinant žiedinės ekonomikos mastą; pabrėžia, kad reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų plėtojama ir tobulinama ES žiedinė ekonomika; primygtinai ragina Komisiją, atlikus poveikio vertinimą, kuo greičiau pasiūlyti 2030 m. ES žaliavų naudojimo pėdsako ir vartojimo pėdsako tikslą, kaip įsipareigota 8-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje;

87. pabrėžia, kad reikia spręsti tekstilės sektoriaus, kuriame išmetama apie 8–10 proc. viso pasaulyje išmetamo ŠESD kiekio ir sunaudojama daug išteklių, ypač vandens ir energijos, poveikio klimatui ir aplinkai problemą; pakartoja, kad tekstilės pramonė turi atlikti svarbų vaidmenį pereinant prie žiedinės ekonomikos ir kad būtina spręsti problemas, susijusias su atliekų prevencija, atliekų tvarkymu, mikroplastiko išsiskyrimu, vandens naudojimu, pertekline gamyba, itin greita ir greitąja mada, bendru gamybos proceso ilgaamžiškumu

---

32 Pasaulio bankas, „2025 m. valstybės ir anglies dioksido kainodaros tendencijos“, Pasaulio bankas, Vašingtonas, 2025 m. gegužės mėn.

ir netoksiškumu, taip pat perdirbimo galimybėmis tekstilės sektoriuje; šiuo atžvilgiu pabrėžia, koks svarbus neseniai atliktas ES atliekų pagrindų direktyvos dalinis pakeitimas; pabrėžia, kad reikia skubiai gerinti žmogaus teisių standartus visoje tekstilės vertės grandinėje;

88. pabrėžia, kad klimato kaita daro poveikį turizmo sektoriui, kuris ir prisideda prie klimato kaitos, ir yra pažeidžiamas sektorius, taip pat pabrėžia, kad turistinės vietovės turi prisitaikyti prie su klimatu susijusios rizikos ir plėtoti klimato kaitai atsparų turizmą; ragina skatinti perėjimą prie tvaresnio turizmo, taikant aplinkosaugos požiūriu atsakingą ir mažo anglies dioksido pėdsako praktiką;

89. pažymi, kad didėja mokslinis ir politinis susidomėjimas saulės spinduliuotės modifikavimu – siūlomu klimato inžinerijos metodų rinkiniu, pvz., stratosferos aerozolių įpurškimu, siekiant dirbtinai atspindėti saulės šviesą ir vėsinti planetą; pabrėžia, kad bendras pertvarkymo mechanizmas nepadeda šalinti pagrindinės klimato kaitos priežasties, kad nėra mokslinio tikrumo dėl jo poveikio ir kad jis kelia pavojų klimato ir geopolitiniam stabilumui, galbūt katastrofiškai; primena, kad JT rezoliucija dėl pasaulinio valdymo buvo užblokuota; pabrėžia, kad nesant patikimų mokslinių įrodymų dėl klimato inžinerijos saugumo, veiksmingumo ir valdymo, ją vykdant reikia vadovautis atsargumo principu;

90. primena 2024 m. gruodžio mėn. paskelbtas Komisijos vyriausiųjų mokslo patarėjų grupės rekomendacijas ir atitinkamai ragina Komisiją imtis aktyvaus vaidmens derantis dėl pasaulinės bendro pertvarkymo mechanizmo (BPeM) valdymo sistemos, grindžiamos tvirta pozicija nenaudoti BPeM, ir stiprinti gebėjimą aptikti ir kiekybiškai įvertinti bet kokį nedeklaruotą BPeM naudojimą; taip pat ragina Komisiją ir valstybes nares susitarti dėl moratoriumo BPeM naudojimui visoje ES ir užtikrinti, kad bet koks galimas viešasis finansavimas atsakingiems moksliniams tyrimams ir išsamiems tarptautiniams šios technologijos rizikos, galimo poveikio ir poveikio vertinimams nepakeistų viešojo finansavimo prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato kaitos švelninimo srities moksliniams tyrimams;

Klimato kaita ir lyčių lygybė

91. pabrėžia lyčių aspektu grindžiamo požiūrio ir įtraukaus požiūrio svarbą UNFCCC procese, įskaitant teisingos pertvarkos darbo programą; ragina visas šalis, įskaitant ES ir jos valstybes nares, dėti daugiau pastangų siekiant integruoti lyčių lygybę į savo persvarstytus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir nacionalinius prisitaikymo planus, taip pat į savo klimato ir aplinkos politiką, visų pirma susijusią su klimato kaitos švelninimu, prisitaikymu prie jos ir nuostoliais bei žala; pabrėžia, kad visos šalys, įskaitant ES ir jos valstybes nares, turi imtis konkretesnių veiksmų, kad įvykdytų įsipareigojimus pagal atnaujintą Lyčių lygybės veiksmų

planą, dėl kurio susitarta COP25; primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją dėti daugiau pastangų, kad būtų pasiekti ES Trečiajame lyčių lygybės veiksmų plane nustatyti tikslai;

92. ragina iki COP 30 parengti naują plataus užmojo lyčių lygybės veiksmų planą, kuris būtų kompleksinis, įtraukus, išmatuojamas, grindžiamas žmogaus teisėmis, nuoseklus visose klimato kaitos veiksmų srityse; ragina šalis užtikrinti, kad klimato kaitos finansavimas taptų orientuotas į lyčių lygybę ir kad į lyčių lygybės veiksmų planą būtų įtrauktas tinkamas ir specialus finansavimo planas; ragina visas šalis per COP30 remti naujo lyčių lygybės veiksmų plano priėmimą;

93. pakartoja, kad prisitaikymo gebėjimai ir pažeidžiamumas skiriasi priklausomai nuo lyties, amžiaus, gebėjimų, rasės ir profesijos; todėl ragina visas šalis savo nacionaliniuose prisitaikymo planuose, prisitaikymo komunikatuose ir nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose įvertinti pažeidžiamų gyventojų poreikius, į juos reaguoti ir teikti jiems pirmenybę;

94. pripažįsta neproporcingai didelį klimato kaitos poveikį moterims ir mergaitėms, dėl kurio didėja esama lyčių nelygybė ir kyla unikali grėsmė jų pragyvenimo šaltiniams, sveikatai ir saugumui; pakartoja, kad reikia paspartinti veiksmus, kuriais būtų mažinama nelaimių rizika, atsižvelgiant į lyčių lygybę, taigi ir įgyvendinama Sendajaus programa, atsižvelgiant į lyčių lygybę; ragina toliau dėti pastangas, kad rengiantis nelaimėms pirmenybė būtų teikiama lyčių klausimui ir į jį būtų atsižvelgiama, visų pirma naudojant išskaidytus nelaimių rizikos mažinimo duomenų rinkinius;

95. mano, kad turi būti padidintos ir palengvintos moterų galimybės gauti įtraukų kovos su klimato kaita finansavimą, ir pažymi, kad moterys gauna neproporcingai mažiau finansinių išteklių prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo projektams; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares informuoti, kaip jų įmokos į kovos su klimato kaita finansavimą atspindi orientaciją į lyčių lygybę, ir užtikrinti didesnį paramos lyčių lygybei ir klimato srities veiksmams nuoseklumą naudojant išorės veiksmų priemones ir Europos investicijų banko paramą;

96. pakartoja, kaip svarbu didinti moterų dalyvavimą priimant sprendimus klimato diplomatijos srityje, be kita ko, šalių konferencijos delegacijose ir vadovaujant visais kovos su klimato kaita veiksmų lygmenimis; ragina visas šalis siekti lyčių lygybės savo delegacijose ir visais sprendimų dėl klimato kaitos priėmimo ir derybų lygmenimis; primygtinai ragina visas šalis paskirti nacionalinį lyčių aspekto ir klimato kaitos ryšių punktą ir didinti savo susijusius išteklius, mokymus ir paramą, taip pat ir ES;

Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas COP30

97. primena, kad svarbu, jog visos šalys visapusiškai dalyvautų UNFCCC

sprendimų priėmimo procesuose laikantis lojalaus bendradarbiavimo principo, ir pripažįsta, kad pilietinės visuomenės ir vietos bei regionų lygmens subjektų veiklos ir dalyvavimo klimato valdyme užtikrinimas yra labai svarbus atskaitomybei ir skaidrumui užtikrinti; pripažįsta, kad yra daug kliūčių, trukdančių pilietinės visuomenės organizacijoms dalyvauti šalių konferencijose; pabrėžia, kad pilietinė visuomenė ir vietos bei regionų lygmens subjektai atlieka labai svarbų vaidmenį skatinant nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų įgyvendinimą, nes užtikrina, kad veiksmai būtų veiksmingi, pritaikyti vietos lygmeniu ir atitiktų bendruomenės poreikius;

98. ragina COP30 pirmininkaujančią valstybę ir pirmininkausiančias valstybes sudaryti geresnes sąlygas besivystančių šalių ir mažiausiai išsivysčiusių šalių delegatams dalyvauti ir tam skirti papildomų išteklių; ragina šalis į savo delegacijas įtraukti jaunimą, siekiant užtikrinti, kad ateities kartos aktyviai dalyvautų priimant su jų ateitimi susijusius sprendimus; palankiai vertina tai, kad COP28 buvo sukurta jaunimo lyderio klimato kaitos srityje funkcija, nes tai yra žingsnis siekiant labiau įtraukti jaunimą į UNFCCC procesą; ragina COP30 institucionalizuoti prasmingą vaikų ir jaunimo dalyvavimą, be kita ko, pasitelkiant struktūrinio dialogo mechanizmus ir oficialų atstovavimą; ragina šalių konferencijose dažniau naudoti virtualias platformas, kad būtų didinamas pasaulinis delegatų ir pilietinės visuomenės atstovų įtraukumas ir dalyvavimas;

99. reikalauja, kad šalių konferencijų organizatoriai užtikrintų, jog priimančiosios šalies susitarime būtų visapusiškai įtvirtintos ir užtikrintos žmogaus teisės, pagrindinės laisvės, įskaitant žodžio laisvę, visapusiškas ir nevaržomas piliečių ir pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimas, įskaitant teisę į taikius susirinkimus ir asociacijas, ir vienodos galimybės dalyvauti šioje ir būsimose šalių konferencijose, o šis susitarimas turėtų būti paskelbtas kuo greičiau po pasirašymo; ragina UNFCCC sekretoriatą stebėti, kaip laikomasi šių žmogaus teisių kriterijų, ir imtis veiksmų, jeigu jie pažeidžiami;

100. mano, kad renkantis miestą, kuriame vyks būsimi šalių konferencijos susitikimai, reikėtų atsižvelgti į tam tikras iš anksto nustatytas sąlygas, įskaitant logistinius ir organizacinius pajėgumus, saugą ir saugumą, taip pat renginio organizavimo poveikį aplinkai, ekonomiką ir socialinę sritį; pabrėžia, kad svarbu tvariai organizuoti COP30; apgailestauja dėl galimo neigiamo COP30 poveikio vietos ekosistemai ir Beleno miesto bendruomenei; ragina imtis atsargumo priemonių šiai rizikai sumažinti;

Interesų konfliktas, skaidrumas ir sąžiningumas

101. reiškia susirūpinimą dėl to, kad COP29 akredituotais dalyviais buvo daugiau kaip 1 770 iškastinio kuro lobistų; ragina UNFCCC ir jos šalis užtikrinti, kad sprendimų priėmimo procesas būtų apsaugotas nuo interesų, prieštaraujančių Paryžiaus susitarimo tikslams;

primygtinai ragina UNFCCC imtis iniciatyvos ir pasiūlyti plataus užmojo atskaitomybės sistemą, kuri apsaugotų UNFCCC darbą nuo nederamo poveikio, remiantis tuo pavyzdžiu, kuris Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvencijoje priimtas tabako pramonės atžvilgiu; primygtinai ragina visas šalis pagal šį susitarimą susitarti dėl „interesų konfliktų“ apibrėžties, kad būtų sugriežtinti informacijos atskleidimo reikalavimai;

102. ragina akredituoti stebėtojus su sąlyga, kad jie viešai prieinamame UNFCCC registre pateiks oficialią deklaraciją apie atstovaujamus interesus, kad įtaka šalių konferencijoje būtų skaidresnė;

103. palankiai vertina tai, kad Komisija nesuteikė akreditacijos iškastinio kuro lobistams dalyvauti COP29, ir ragina tęsti šią praktiką; apgailestauja, kad ES valstybės narės COP29 akreditavo 113 iškastinio kuro lobistų, ir ragina visas valstybes nares susilaikyti nuo bet kokių iškastinio kuro lobistų akreditavimo dalyvaujant COP30 ar kitose būsimose šalių konferencijose;

Pramonė, MVĮ ir konkurencingumas

104. vertina COP30 kaip svarbų etapą praėjus 10 metų nuo Paryžiaus susitarimo sudarymo ir pabrėžia, kad kova su klimato kaita turėtų būti galinga ekonomikos augimo skatinamoji jėga, mažinanti energijos nepriteklių ir didinanti pramonės bei mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) atsparumą, tvarumą ir konkurencingumą; ragina visų Konvencijos šalių politikos formuotojus įgyvendinti plataus užmojo, savalaikius ir tikslingus atsakomuosius veiksmus pagal stabilią, nuspėjamą ir palankią pereinamojo laikotarpio sistemą, laikantis bendro, bet diferencijuoto įsipareigojimo principo;

105. pabrėžia, kad gerai parengtomis ir įgyvendinamomis galimybių teikiančiomis politikos priemonėmis galima užtikrinti, kad priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir klimato srities tikslai būtų suderinti su pramonės augimu, darbo vietų kūrimu ir inovacijomis; primena, kad investicijomis į tvarias ir švarias technologijas prisidedama prie aplinkosaugos ir ekonominių bei socialinių tikslų įgyvendinimo;

106. mano, jog labai svarbu, kad ES užtikrintų sąžiningą perėjimą prie poveikio klimatui neutralumo iki 2050 m., išlaikytų visuomenės paramą klimato kaitos veiksmams ir rodytų pavyzdį, o tai turėtų užtikrinti pradininko pranašumą švarių technologijų ir tvarios pramonės srityje; ragina imtis griežtų ir tikslingų priemonių, kad ES pramonė būtų apsaugota nuo anglies dioksido nutekėjimo pavojaus ir nesąžiningos pasaulinės konkurencijos, taip užtikrinant vienodas sąlygas visame pasaulyje; pabrėžia, kad būtina skubiai kovoti su nuolat aukštomis energijos kainomis, kurios mažina ES pramonės konkurencingumą, be kita ko, investuojant į švarią ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją, energijos vartojimo efektyvumą, tinklus ir lankstumą;

107. pripažįsta, kad ES tikslas iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir kartu padidinti savo konkurencingumą reiškia, kad reikia esminės pramonės pertvarkos, kuriai reikalingos didelės ir tikslingos viešosios ir privačiosios investicijos, pritaikytos prie skirtingų valstybių narių ir pramonės šakų aplinkybių, ir didesnė parama švarioms technologijoms, inovacijoms, įgūdžiams ir infrastruktūrai; pabrėžia, kad investicijos į švarių technologijų pramonines vertės grandines taip pat labai svarbios siekiant reindustrializuoti ES ir padidinti strateginį savarankiškumą;

108. primygtinai ragina remti ES pramonės įmones, įskaitant MVĮ ir mažos bei vidutinės kapitalizacijos įmones, kad jos išlaikytų savo lyderystę pasaulyje ir kartu mažintų priklausomybę nuo iškastinio kuro ir pereitų prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos; pabrėžia, kad reikia pateikti veiksmingus sprendimus, kurie padėtų joms šiuo pereinamuoju etapu, siekiant skatinti jų inovacinius gebėjimus ir užtikrinti konkurencingumą, suteikti joms nuspėjamas ir supaprastintas administracines procedūras, pavyzdžiui, leidimų išdavimo internetu procesus ir galimybę gauti finansavimą, ir palengvinti jų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose;

109. ragina spartinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir kartu stiprinti konkurencingumą; palankiai vertina Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą[33], Švarios pramonės kursą[34] ir Įperkamos energijos veiksmų planą[35], kurie yra svarbiausi veiksmai siekiant sukurti atsparią ir neutralizuoto poveikio klimatui ekonomiką, taip pat būsimą Spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktą; palankiai vertina išplėstą ES inovacijų fondą, kuriuo remiamas naujų inovacijų ir technologijų, skirtų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui ir tiekimo grandinės plėtrai, diegimas Europoje;

110. remia anglies dioksido tvarkymą kaip pramonės išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo priemonių dalį ir pabrėžia pagrindinį anglies dioksido surinkimo, naudojimo ir saugojimo vaidmenį mažinant sektorių, kuriuose sunkiai sumažinamas išmetamųjų teršalų kiekis, priklausomybę nuo iškastinio kuro ir gaminant mažo anglies dioksido pėdsako produktus, įskaitant mažo anglies dioksido pėdsako vandenilį; primena pramonės anglies dioksido tvarkymo strategiją[36], kuria siekiama plėsti CO_2 surinkimą, saugojimą, naudojimą ir šalinimą; palankiai vertina pažangą kuriant pasaulinę anglies dioksido rinką, kuri turėtų padėti mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį pramonės šakose visame pasaulyje ir užtikrinti vienodas sąlygas

---

33 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatas „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“ (COM(2025)0085).

34 Ten pat.

35 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatas „Įperkamos energijos veiksmų planas“ (COM(2025)0079).

36 2024 m. vasario 6 d. Komisijos komunikatas „Siekis – plataus užmojo pramoninis anglies dioksido tvarkymas ES“ (COM(2024)0062).

įmonėms visame pasaulyje; šiuo atžvilgiu primena savo poziciją dėl ES ATLPS ir PADKM[37], palankiai vertindama pirmajame bendrajame dokumentų rinkinyje siūlomą PADKM supaprastinimą kaip svarbų žingsnį siekiant toliau didinti jo veiksmingumą sprendžiant anglies dioksido nutekėjimo problemą, ir ragina priimti veiksmingą eksporto sprendimą, kuriuo būtų šalinama PADKM prekių, eksportuojamų iš ES į ES nepriklausančias šalis, anglies dioksido nutekėjimo rizika;

111. primygtinai ragina sudaryti geresnes galimybes Europos pramonės įmonėms gauti finansavimą, kad jos galėtų mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro pagal Paryžiaus susitarimą; pabrėžia, kad reikia skirti pakankamai finansinių išteklių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui remti pagal kitą daugiametę finansinę programą, be kita ko, taikant konkrečias finansavimo priemones, kuriomis būtų veiksmingai tenkinami Europos pramonės finansavimo poreikiai;

112. pripažįsta esminį MVĮ ir mažos bei vidutinės kapitalizacijos įmonių, visų pirma labai mažų įmonių ir startuolių, vaidmenį skatinant ir įgyvendinant inovacijas, darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą, taip pat vadovaujant skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai pasitelkiant inovacijas ir pažangiausius technologinius sprendimus; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu reikia nuspėjamų taisyklių ir geresnių galimybių gauti finansavimą;

113. pabrėžia, kad visos šalys turi nuolat turėti saugią ir konkurencingą prieigą prie ypatingos svarbos žaliavų, įskaitant antrines žaliavas; palankiai vertina Ypatingos svarbos žaliavų aktą[38] ir Komisijos ketinimą pasiūlyti naują Žiedinės ekonomikos aktą ir ragina užtikrinti įvairintas tiekimo grandines, kuriose būtų taikomi ES lygiaverčiai standartai; mano, kad reikia nuspėjamos reglamentavimo sistemos, kuri suteiktų galimybę taikyti žiedinės ekonomikos verslo modelius, visų pirma tuos, kurie grindžiami atliekų prevencija, pakartotiniu naudojimu ir aukštos kokybės perdirbimu, kad būtų užtikrinta prieiga prie ypatingos svarbos žaliavų;

114. pabrėžia, kad būtina skubiai perkvalifikuoti darbuotojus ir (arba) kelti jų kvalifikaciją, investuojant į mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) sritis ir nulinio ŠESD balanso įgūdžių akademijas, kad būtų pašalintas darbuotojų trūkumas ir įgūdžių spragos mažinant Europos pramonės priklausomybę nuo iškastinio

---

37 2025 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl intensyviai energiją vartojančių pramonės šakų (OL C, C/2025/4369, 2025 9 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4369/oj); 2025 m. birželio 19 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl švarios pramonės kurso, priimti tekstai, P10_TA(2025)0137.

38 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1252, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus ypatingos svarbos žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020 (OL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

kuro; ragina bendradarbiauti su socialiniais partneriais, kad būtų sprendžiami įgūdžių trūkumo ir būsimo darbo jėgos poreikio švarių technologijų srityje klausimai;

Energetikos politika

115. pabrėžia, kad svarbu kuo greičiau atsisakyti iškastinio kuro, taip pat pakartoja, kad reikia parengti priemones, kuriomis būtų užtikrintas dujų tiekimas mažesnėmis sąnaudomis sektoriams, kurie trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu negali iš esmės pasikliauti elektrifikavimu; pažymi, kad ES, dėdama pastangas, kad COP30 konferencijoje būtų pasiektas visuotinis sutarimas dėl tokio laipsniško atsisakymo, turėtų toliau mažinti savo priklausomybę nuo iškastinio kuro, didinti energijos tiekėjų įvairovę ir plėtoti efektyviai energiją vartojančią ir dekarbonizuotą ekonomiką, kad padidintų savo energetinį saugumą ir pramonės konkurencingumą bei užtikrintų namų ūkiams ir įmonėms galimybę gauti energijos už prieinamą kainą; ragina ES skubiai nutraukti Rusijos iškastinio kuro, įskaitant gamtines dujas, importą į ES, kuriuo subsidijuojamas Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą; todėl palankiai vertina neseniai parengtą veiksmų planą „REPowerEU“ dėl Rusijos energijos importo nutraukimo[39]; ragina G7 šalis rodyti energetikos pertvarkos pavyzdį, o visas COP šalis – mažinti savo energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro ir sustabdyti visas naujas investicijas į iškastinio kuro gavybą;

116. pabrėžia neišnaudotas geoterminės energijos galimybes siekiant Paryžiaus susitarimo ir ES energetikos politikos tikslų, visų pirma šilumos tiekimo ir pramoninių procesų šilumos srityje; primygtinai ragina dalytis geriausia patirtimi, inovacijomis ir technologijomis;

117. primena pagrindinius pirmojo bendros pažangos įvertinimo rezultatus, pasiektus pagal JAE konsensusą COP28, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energijos patrigubinimą ir energijos vartojimo efektyvumo padvigubinimą iki 2030 m., taip pat spartesnes investicijas į švarią energiją; palankiai vertina tai, kad 2023 m. buvo rekordiniai atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos pajėgumų augimo metai[40], ir ragina nuolat stebėti ir sekti pažangą tiek ES, tiek pasaulio lygmeniu; susirūpinęs pažymi, kad dabartinės investicijų tendencijos neatitinka lygio, kurio reikia, kad pasaulis pasiektų šiuos tikslus[41], ir pabrėžia, kad šiam atotrūkiui pašalinti reikia imtis politinių veiksmų ir glaudesnio viešojo ir privačiojo sektorių koordinavimo;

---

39 2025 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikatas „Rusijos energijos importo nutraukimo veiksmų planas“ (angl. *Roadmap towards ending Russian energy imports*) (COM(2025)0440).

40 TEA, „Atsinaujinantieji energijos ištekliai“ (angl. *Renewables*), https://www.iea.org/energy-system/renewables#tracking.

41 TEA, *2024 m. pasaulio energetikos investicijos: apžvalga ir pagrindinės išvados*, 2024 m.

118. pabrėžia, kad pereinant prie švarios energijos sistemų svarbu visame pasaulyje sumažinti iškastinio kuro tiekimo grandinėse išmetamą metano kiekį, kad iki 2030 m. išmetamas metano kiekis būtų sumažintas 75 proc., kaip matyti iš Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) poveikio klimatui neutralizavimo iki 2050 m. scenarijaus; ragina Pasaulinį įsipareigojimą dėl metano pasirašiusias šalis dėti daugiau pastangų, nes dabartiniai mažinimo tempai yra nepakankami[42], o pasaulyje išmetamų teršalų kiekis ir toliau viršija 120 mln. metrinių tonų per metus; palankiai vertina Metano mažinimo partnerystės veiksmų planą, kurį Komisija pristatė COP29, ir primygtinai ragina jį skubiai įgyvendinti, be kita ko, COP30 parodant sėkmingus pavyzdžius;

119. remia pasaulinį tikslą iki 2030 m. šešis kartus padidinti energijos kaupimo pajėgumus iki 1 500 GW ir apskritai padidinti sistemos lankstumą pagal G7 tikslus; pabrėžia, kad būtina diegti inovacijas ŠESD kiekį mažinančių technologijų srityje; įspėja, kad klimato kaita trikdo energetikos sistemas, įskaitant hidroenergijos ir šiluminių elektrinių efektyvumą; pabrėžia, kad siekiant geriau integruoti ir valdyti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, reikia plėtoti neiškastinio kuro lankstumą ir energijos kaupimą;

120. pabrėžia, kad pagal Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį buvo nuodugniai persvarstyti ES energetikos teisės aktai, kurie buvo suderinti su ES padidintu tikslu iki 2030 m. bent 55 proc. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį, kad ne vėliau kaip 2050 m. būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumas, ir kuriuos šiuo metu reikia veiksmingai įgyvendinti; mano, kad kitos šalys turėtų imtis panašių ir atitinkamų priemonių;

121. pabrėžia švarios ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos vartojimo efektyvumo ir sistemų įvairinimo vaidmenį siekiant poveikio klimatui neutralumo; todėl palankiai vertina neseniai įvykdytą ES elektros energijos rinkos struktūros reformą[43], kuria siekiama skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir suteikti daugiau galių vartotojams bei juos apsaugoti; mano, kad reikia imtis tolesnių veiksmų, kad būtų įgyvendintos elektros energijos rinkos struktūros taisyklės; pabrėžia, kad būtina patvirtinti pragmatiškas, aiškias ir palankias sąlygas mažo anglies dioksido pėdsako ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybai plėsti, kad būtų paspartintas perėjimas prie naujos energetikos sistemos, visų pirma sektoriuose, kurių taršą sudėtinga sumažinti;

---

42 TEA, *Tracking pledges, targets and action*, https://www.iea.org/reports/global-methane-tracker-2024/tracking-pledges-targets-and-action.

43 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1711 kuria iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2018/2001 ir (ES) 2019/944 nuostatos, kiek tai susiję su Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimu (OL L, 2024/1711, 2024 6 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).

122. primena ES įsipareigojimą laikytis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, pagal kurį atsižvelgiama į išlaidų efektyvumą, sistemos efektyvumą, kaupimo pajėgumus, paklausos lankstumą ir tiekimo saugumą; pabrėžia jo vaidmenį mažinant išmetamųjų teršalų kiekį, mažinant sąskaitas už energiją, didinant energetinį saugumą ir apsaugant pažeidžiamus vartotojus;

123. pabrėžia, kad reikalingos didelės viešosios ir privačiosios investicijos į ES energetikos tinklus ir susijusią infrastruktūrą, kad juos būtų galima modernizuoti, įskaitant skaitmeninimą ir plėtrą, taip pat tarpvalstybines jungtis, ir toliau lanksčiai integruoti švarius ir atsinaujinančiuosius energijos išteklius, efektyvumo priemones ir kaupimo sprendimus, kad ES piliečiams ir pramonei būtų tiekiama švari, pakankama, saugi ir įperkama energija; visų pirma pabrėžia, kad reikia modernizuoti ES elektros energijos tinklus, kaip būsimo Europos tinklų dokumentų rinkinio dalį;

124. pabrėžia, kad reikia pasauliniu mastu koordinuoti veiksmus su besivystančiomis ir mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis ir teikti joms paramą, kad būtų pasiektas nulinis grynasis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, ir stiprinti gebėjimus vykdant tarpvalstybinį bendradarbiavimą politikos formavimo ir mokslo bei technologijų perdavimo srityse;

125. pabrėžia, kad turi būti skatinama partnerystė su patikimomis ES nepriklausančiomis šalimis energetikos politikos išorės aspektų srityje; atkreipia dėmesį į ES pastangas kurti energetikos aljansus remiantis darnaus vystymosi perspektyva, be kita ko, atsižvelgiant į jų gyventojų ir vietos bendruomenių interesus;

126. atkreipia dėmesį į deklaraciją[44], kuria siekiama iki 2050 m. patrigubinti pasaulio branduolinės energijos pajėgumus ir kuri buvo paskelbta COP28, o nuo COP29 pasirašyta 31 šalies, įskaitant 12 ES valstybių narių ir Ukrainą; šiuo atžvilgiu primena, kad kelios ES valstybės narės ir Europos pramonės aljansas dėl mažųjų modulinių reaktorių pradėjo kurti branduolinį aljansą;

127. pabrėžia pagrindinį vietos bendruomenių ir piliečių vaidmenį vykdant teisingą ir įtraukią energetikos pertvarką; atkreipia dėmesį į ES teisinę sistemą, kuria sudaromos sąlygos energetikos bendrijų veiklai, ir jos potencialą kaip pavyzdį tarptautiniams partneriams;

Moksliniai tyrimai, inovacijos, skaitmeninės technologijos ir kosmoso politika

128. pripažįsta, kokie svarbūs programa „Copernicus“ ir ES Žemės stebėjimo žinių centras vykdant klimato srities veiksmus ir stebėjimą; pabrėžia, koks svarbus palydovinis sekimas klimato politikai, įskaitant išmetamo metano kiekio, miškų ir anglies dioksido absorbentų stebėjimą; ragina vykdyti bendrus kosmoso ir klimato

---

44 *Declaration to Triple Nuclear Energy*, 2023 m. gruodžio mėn.

technologijų mokslinius tyrimus, stiprinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir didinti investicijas į ES kosmoso ekonomiką siekiant strateginio savarankiškumo;

129. pabrėžia itin svarbų mokslinių tyrimų ir inovacijų (MTI) vaidmenį siekiant Paryžiaus susitarimo ir žaliojo kurso tikslų; apgailestauja, kad ES vis dar nepasiekia 3 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP) investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą (MTP) tikslo, ir ragina parengti strategijas, kuriomis būtų skatinami pramonės MTP;

130. palankiai vertina programos „Europos horizontas“ ir jos partnerysčių, pavyzdžiui, Europos inovacijos ir technologijos instituto bendrųjų įmonių ir žinių ir inovacijų bendrijų, vaidmenį skatinant viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą siekiant poveikio klimatui neutralumo, užtikrinant tvarias, prieinamas ir įperkamas inovacijas;

131. pabrėžia, kad ES turi bendradarbiauti vykdant mokslinius tyrimus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama technologijoms, pramonei ir novatoriškam mokslui, padedančiam svariai prisidėti prie Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo, ir ragina skubiai įgyvendinti naująją Europos gyvybės mokslų strategiją ir persvarstyti Bioekonomikos strategiją; palankiai vertina iniciatyvą „Mokslui rinkis Europą“, kuria gerinamos mokslinių tyrimų finansavimo galimybės ES; ragina Komisiją skatinti strategines mokslinių tyrimų partnerystes, kad Europoje būtų sudarytos vienodos sąlygos; pritaria tolesniems veiksmams, kuriais siekiama užtikrinti ilgalaikę prieigą prie su klimatu susijusių duomenų tarptautinei mokslinių tyrimų bendruomenei;

132. pabrėžia, kad skaitmenizacija atlieka svarbų vaidmenį integruojant energetiką, sujungiant rinkas ir mažinant išmetamųjų teršalų kiekį; pabrėžia, kokios svarbios skaitmeninės technologijos ir dirbtiniu intelektu grindžiamos priemonės siekiant švarios pramonės pertvarkos, nes jos suteikia galimybių, be kita ko, elektrifikavimo, lankstumo ir energijos vartojimo efektyvumo srityse; laukia ES strateginio skaitmeninimo ir dirbtinio intelekto energetikos sektoriuje veiksmų plano; yra susirūpinęs dėl informacinių ir ryšių technologijų sektoriaus anglies dioksido pėdsako ir ragina duomenų centruose taikyti tvarią praktiką; primena ES skaitmeninės strategijos tikslą iki 2030 m. sukurti klimato požiūriu neutralius ir labai efektyviai energiją vartojančius duomenų centrus ir elektroninių ryšių tinklus bei paslaugas;

Europos Parlamento vaidmuo COP30

133. mano, kad Parlamentas turėtų būti neatsiejama ES delegacijos COP30 dalis, kadangi jis turi pritarti tarptautiniams susitarimams ir kadangi jis atlieka pagrindinį vaidmenį įgyvendinant Paryžiaus susitarimą ES viduje kaip viena iš ES teisėkūros institucijų; todėl tikisi, kad jam per COP30 Belene bus suteikta galimybė dalyvauti ES

koordinavimo posėdžiuose, ir ragina užkrinti galimybę laiku susipažinti su visais parengiamaisiais dokumentais; įsipareigoja veikti nepriklausomai ir be interesų konfliktų;

°

° °

134. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams ir UNFCCC sekretoriatui, prašydamas toliau perduoti šią rezoliuciją visoms konvencijos šalims, kurios nėra ES valstybės narės.